

הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ

זֹהַר אֵיכָה

The Holy Zohar

Zohar Eicha

With English commentary by Zion Nefesh

Based on Zohar Hasulam, and the teachings of Rabbi Yehuda Halevi Ashlag

DailyZohar 2020 edition

** This is the first and an unedited edition. Please forgive any mistakes and share your comments by email to zion@dailyzohar.com

Future editions may include additional commentaries published on DailyZohar.com.

Copyright © 2020 DailyZohar.com, Zion Nefesh. All rights reserved.

You may share this file with your friends exactly AS IS. No change is allowed. You may print one copy for personal use and study. Reproduction and distribution beyond personal use of this file or parts of it without written permission is prohibited.

1. שְׁלַחוּ לָהֶם בְּנֵי בָבֶל לְבְנֵי הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה: לָנוּ מִתְּאִים לִבְכוּת, לָנוּ רָאוּי לַעֲשׂוֹת הַסֶּפֶד עַל חֶרֶבֶן בֵּית אֱלֹהֵינוּ, עַל שֶׁהִתְפָּאֲרוּ בֵּין הָעַמִּים, (כְּמִי שֶׁעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה) וַיֵּשׁ לָנוּ לִפְתָח בְּהֶסְפֵּד, וּלְפָרֶשׁ הָאֶלְפִ"א בֵּיתָא שֶׁשָּׁלַח רַבּוֹן הָעוֹלָם לְהֶסְפֵּד שֶׁל חֶרֶבֶן בֵּיתוֹ.

2. שְׁלַחוּ לָהֶם בְּנֵי הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה: מִתְּאִים שְׂאֵתֶם הִתְפָּאֲרִיתֶם בֵּין הָעַמִּים, וְאַתֶּם מַחוּץ לָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה, וְנֹאֵה לָכֶם לִבְכוּת עֲלֵיכֶם וְעַל עֲצֻמְכֶם, שִׁיצַאתֶם מֵאוּרָא לְחֶשֶׁד כְּעֶבֶד שִׁיצַא מִבֵּית רַבּוֹ. אָבֵל אָנוּ יֵשׁ לָנוּ לִבְכוּת וְלַעֲשׂוֹת הַסֶּפֶד, וְלָנוּ שָׁלַח הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא סֶפֶר הַהֶסְפֵּד, שֶׁאָנוּ בְנֵי הַגְּבִירָה, וְאָנוּ מִבְּנֵי בֵּיתָהּ, וְיֻדְעִים אֵת כְּבוֹדוֹ שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם, וְלָנוּ רָאוּי לִבְכוּת וּלְפָרֶשׁ אוֹתֶם הָאֶלְפִ"א בֵּיתֵינוּ.

3. וְאָנוּ יְתוּמִים בְּלִי אָב וְאִם, וּמִסְתַּכְּלִין הָעֵינִים לְכַתְּלֵי בֵּית אֲמֵנוּ – וְהִנֵּה נִחְרַב, וְלֹא מִצָּאֵנוּ אוֹתָהּ. שְׁהִיתָה מְנִיקָה אוֹתָנוּ בְּכָל יוֹם בְּיָמִים הָרִאשׁוֹנִים מִהִיפֵי שְׁלָה (בֵּין הִיפֵי שֶׁל מִצֵּיה), וְהִיתָה מְנַחֶמֶת אוֹתָנוּ, וּמְדַבֶּרֶת עַל לִבְנוּ כָּאֵם לִבְנָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה 49) בְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ וְגו'.

4. וְכַעַת מִסְתַּכְּלוֹת הָעֵינִים לְכָל צַד, וּמִקוֹם בֵּית מוֹשְׁבָה שֶׁל אֲמֵנוּ הִתְבַּלְבַּל, וְהִנֵּה נִחְרַב. נִפְּהָ הָרֹאשׁ לְכַתְּלֵי הַבֵּית וּמוֹשְׁבָהּ. מִי יִנְחֵם אוֹתָנוּ, וּמִי יְדַבֵּר עַל לִבְנוּ וְיִגַּן עֲלֵינוּ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ?

5. כְּשֶׁהֵינּוּ חוֹטְאִים לְפָנֵי אֲבִינוּ, וּמַעֲלָה הָרָצוּעָה לְהִלְקוֹת אוֹתָנוּ, הִיא עֲמֻדָה לְפָנֵינוּ, וּמִקְבֵּלַת הַמַּלְקוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ כְּדִי לְהִגֵּן עֲלֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם נג) וְהוּא מַחֲלֵל מִפְּשָׁעֵינוּ מִדְּכָא מַעֲוֹנוֹתֵינוּ כּו' וּבִחְבֵּרְתוֹ נִרְפָּא לָנוּ. וְכַעַת אֵין לָנוּ אִם. וַיֵּן לָנוּ וַיֵּן לָכֶם לָנוּ רָאוּי לִבְכוּת, לָנוּ רָאוּי לְסֶפֶד, לָנוּ רָאוּי לִפְתָר אוֹתֶם דְּבָרֵי מְרִירוֹת, לְהוֹדִיעַם לְאוֹתֶם שִׁידְעִים לִבְכוּת דְּבָרֵי הַסֶּפֶד.

1. שְׁלַחוּ לָהֶם בְּנֵי בָבֶל לְבְנֵי אֶרֶץ קְדִישָׁא, כֵּן יֹאֵת לְמַבְכִּי, כֵּן יֹאֵת לְמַעֲבַד הַסֶּפֶדָּא עַל וְזוּרְפָן בֵּית אֱלֹהֵנָּה, עַל דְּאִתְבְּרִינָּה בֵּינֵי עַמֻּמֵּינָּה, וְאִית כֵּן לְמִיפְתּוֹן הַסֶּפִּידָּא, וּלְפָרֶשׁ אֶלְפִ"א בֵּיתָא, דְּשִׁלּוֹן מֵאֲרִי עַלְמָא לְהַסִּפִּידָּא דְּזוּרְפָן בֵּיתֵיהּ.

2. שְׁלַחוּ לָהֶם בְּנֵי אֶרֶץ קְדִישָׁא, יֹאֵת דְּאִתּוֹן אִתְבְּרִיתּוֹן בֵּינֵי עַמֻּמֵּינָּה, וְאִתּוֹן לְבָר מֵאֶרֶץ קְדִישָׁא, וְיֹאֵת לָכוּ לְמַבְכִּי עַלְיֵיכוּ וְעַל גְּרַמְיֵיכוּ, דְּנִפְקִיתּוֹן מִנְהוּרָא לְחֶשֶׁדָּא, כְּעֶבֶדָּא דְּנִפְיָה מִבֵּי מֵאֲרִיָּה. אָבֵל אֵין אִית כֵּן לְמַבְכִּי וּלְמַעֲבַד הַסֶּפִּידָּא, וְכֵן עִדָּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סֶפֶרָא דְּהַסִּפִּידָּא, דְּאֵין בְּנֵיהָ דְּמִטְרוֹנִיתָא, וְאֵין מִבְּנֵי בֵּיתָהּ, וְיֻדְעִין יְקָרָא דְּמֵאֲרִי עַלְמָא. וְכֵן יֹאֵת לְמַבְכִּי, וּלְפָרֶשׁ אֵינוֹן אֶלְפִ"א בֵּיתֵינוּ.

3. וְאֵין יְתוּמִין בְּלֹא אָבָא וְאִמָּא, וּמִסְתַּכְּלִין עֵינֵינוּ לְכוֹתְלֵי בֵּיתָא דְּאִמָּנָא, וְהִיא אִתְזוּרְבָּה, וְלֹא אִשְׁכּוּזָּה לָהּ. דְּהוּת יִנְקָא כֵּן בְּכָל יוֹמָא, בְּיוֹמִין קְדִישִׁין, מִשְׁפִּירוֹ דִּילָהּ. וְהוּת נְזוּיִמַת כֵּן, וּבְמוֹלָלָתָהּ עַל לִבְנָהּ, כְּאִמָּא לְבָרָהּ. כְּדָבָר אֲחֵר (ישעיה 49) כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ וְגו'.

4. וְהִשְׁתָּא אִסְתַּכְּלָן עֵינֵינוּ לְכָל סֵטֶר, וְאִתֵּר בֵּית מוֹתְבָּא דְּאִמָּנָא אִתְבַּלְבַּל, וְהִיא אִתְזוּרְבָּה. נִבְטֵשׁ רִיעָא לְכוֹתְלֵי בֵּיתָא וּמוֹתְבָּהּ. מֵאֵן יִנְחֵם כֵּן, וּמֵאֵן יִמְלֹל עַל לִבְנָהּ, וְיִגֵּן עַלְמָא קְדִישָׁא מִלְכָּא.

5. כִּד הָיִינוּ חוֹטְאִין קְדִישָׁא, וְסִלִּיק רָצוּעָא לְאִלְהָאָה כֵּן, אִיהִי קְדִישָׁתָא לְקַמֵּן, וּמִקְבֵּלַת מִלְקוּיָתָא דְּמִלְכָּא, בְּגִין לְאִנְגָּא עַלְמָא. כְּדָבָר אֲחֵר (שם נג) וְהוּא מוֹזַלֵּל מִפְּשָׁעֵינוּ מִדְּכָא מַעֲוֹנוֹתֵינוּ כּו' וּבִחְבֵּרְתוֹ נִרְפָּא לָנוּ. וְהִשְׁתָּא אִמָּא לִית כֵּן, וְיֵן כֵּן, וְיֵן לָכוּ. כֵּן יֹאֵת לְמַבְכִּי, כֵּן יֹאֵת לְמַסְפֵּד, כֵּן יֹאֵת לְפִתְרָא אֵינוֹן מִלְקִין דְּמִרְרוֹ, לְאוּדְעָא לָהֶם, לְאֵינוֹן דִּידְעִין לְמַבְכִּי מִלְקִין דְּהַסִּפִּידָּא.

6. נִקְרַב בְּכָל יוֹמָא לְגַבֵּי עֵרְסָא דְאִימָנָא, וְלֹא זַעֲפֹז לָהּ תַמְנָן. זַעֲפֹל עֵלְהּ, לִית בִּמְאָן דִּישְׁעֻזָּא עֲלָן. זַעֲפֹל לְעֵרְסָא דִּילָהּ, אֲתַבְלָבְלָא. זַעֲפֹל לְכוּרְסִיָּא, נְפִלָת. זַעֲפֹל לְהִיכְלִין דִּילָהּ, אוּמָאן אִינֻן דְלֹא יִדְעִין מִיָּנָה. זַעֲפֹל לְעֵפְרָא, רְשִׁימוּ דְעֵקֶבְתָּא לִית תַמְנָן.

7. נִשְׂאֵל אֶת הַגַּג – הָרִי הַגַּג מְשִׁיב לָנוּ, שִׁישְׁבָה שָׁם מִבְּכָה וּמִלִּלָת (עֲלִינוּ) וְהוֹלֶכֶת מִבְּכָה, צוּחַת בְּקוֹל שֶׁל מְרִירוֹת עֲלִינוּ מִגַּג לַגַּג, בְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שם כב) מִה לָךְ אִפּוּא בִּי עֲלִית בְּלָךְ לַגְּזוֹת. נִשְׂאֵל אֶת הַדְּרָכִים וְהַשְׁבִּילִים – בָּלָם אוֹמְרִים שֶׁשְׁמַעוּ קוֹל מְרִירוֹת שֶׁל בְּכִיָּה שֶׁמִּבְּכָה עַל בְּנֵיהָ, וְלֹא יוֹדְעִים לֵאמֹר הִסְתַּלְקָה.

8. לָנוּ רָאוּי לְבָבוֹת! לָנוּ רָאוּי לְסַפְד! נִנְשֵׁק אֶת עֵפֶר רַגְלֶיהָ, נִנְשֵׁק אֶת מְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבָהּ, נִנְשֵׁק אֶת כְּתָלֵי הַהִיכָל, וְנִבְכָּה בְּמְרִירוֹת. אֲנִי נִפְתַּח בְּהִסְפִּידָא, דְּוָמִינָן בְּכָל יוֹמָא כָּל הָאִי. נִבְכִּי תְדִיר וְלֹא אִיתְנַשְׁעִי מְרִירוֹ דְּבְכִיָּה מִיָּנָן.

9. פְּתוּזוּ אִינְהוּ וְאִמְרִי, (אִיכָה א) אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד הָעִיר, כְּתִיב (ישעיה כב) כִּי יוֹם מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה וְגו'. כִּי יוֹם, יוֹם אֶחָד יֵשׁ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲהוּב נִפְשׁוֹ, כְּלוּל מִכָּל שְׂאֵר הַיָּמִים. שָׁשָׂה יָמִים כְּלוּלִים בּוֹ, וְהוּא הַכֹּלל שֶׁל כָּלָם. וְעַל שֶׁהִתְרַבּוּ הַחֲטָאִים הִסְתַּלַּק לְמַעְלָה, לְבֵית עוֹלָם הַחַיִּים.

10. אֲזִי, מִתַּחַת שְׁפּוּלֵי הַמִּשְׁכָּן, קָם יוֹם שֶׁל מְרִירוֹת, יוֹם שֶׁל בְּכִיָּה, יוֹם שֶׁל צַעַר, יוֹם שֶׁנִּקְרָא מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה. וְנִכְנָס לַתּוֹף הַמִּשְׁכָּן, וּמִכְלָה וּמִטְמָא. וְרַבּוֹן הַמִּשְׁכָּן הִלָּךְ וּבְרַח וְגֵרַשׁ מִתּוֹף מוֹשְׁבוֹ לַתּוֹף הָהָר שְׁבָחוּיָן, וְלַתּוֹף הָהָר שְׁחָרוּב, וְהַמִּשְׁכָּן (הַשְּׂמֵד) וְנִחְרַב.

11. אַחֲרֵי כֵן יָרַד אוֹתוֹ הַיּוֹם הָעֲלִיוֹן שֶׁהִסְתַּלַּק, שָׂאֵל עַל מִשְׁכָּנוֹ – וְהִנֵּה נִחְרַב. נִכְנָס וְהִשְׁגִּיחַ בְּבַעֲלַת הַמִּשְׁכָּן, הַגְּבִירָה אֲהוּבָת נִפְשׁוֹ – וְהִיא גֵרָשָׁה וּבְרַחָה, וְכָל בְּנֵינָה סְתוּר. אֲזִי הִתְחִיל לְבָבוֹת, בְּכִיָּה אַחֲרֵי בְּכִיָּה, כְּנֻחַמַת הַתְּרַנְגוּל עַל נִקְבָתוֹ. זֶהוּ

6. נִקְרַב בְּכָל יוֹמָא לְגַבֵּי עֵרְסָא דְאִימָנָא, וְלֹא זַעֲפֹז לָהּ תַמְנָן. זַעֲפֹל עֵלְהּ, לִית בִּמְאָן דִּישְׁעֻזָּא עֲלָן. זַעֲפֹל לְעֵרְסָא דִּילָהּ, אֲתַבְלָבְלָא. זַעֲפֹל לְכוּרְסִיָּא, נְפִלָת. זַעֲפֹל לְהִיכְלִין דִּילָהּ, אוּמָאן אִינֻן דְלֹא יִדְעִין מִיָּנָה. זַעֲפֹל לְעֵפְרָא, רְשִׁימוּ דְעֵקֶבְתָּא לִית תַמְנָן.

7. זַעֲפֹל לְאִיגְרָא, הָא אִיגְרָא אֲתִיב לָן, דְּתַמְנָן יִתְבָּה מִבְּכָה וּמִיִּלְלָת עֲלָן וְאֲזַלְת מִבְּכָה, צוּחוּת בְּקוֹל מְרִירוֹ עֲלָן, מֵאִיגְרָא לְאִיגְרָא. כְּמָה דְאֵת אִמְרָא, (שם כב) מִה לָךְ אִפּוּא בִּי עֲלִית כְּלָךְ לַגְּזוֹת. זַעֲפֹל לְאוּרוּזִין וְשִׁבְלִין, כְּלָהוּ אִמְרִין דְּשִׁמְעוּ קוֹל מְרִירוֹ דְּבְכִיָּה, דְּמִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ, וְלֹא יוֹדְעִין לֵאמֹר אֲסִתְלַקָּת.

8. לָן יָאוֹת לְמִבְכִּי, לָן יָאוֹת לְמִיִּסְפָּד. נִנְשֵׁק עֵפְרָא דְרַגְלָהּ, נִנְשֵׁק אֶתֶר בִּי מוֹתְבָה, נִנְשֵׁק כּוֹתְלֵי הַיִּכְלָא, וְנִבְכִּי בְּמְרִירוֹ. אֲנִי נִפְתַּח בְּהִסְפִּידָא, דְּוָמִינָן בְּכָל יוֹמָא כָּל הָאִי. נִבְכִּי תְדִיר וְלֹא אִיתְנַשְׁעִי מְרִירוֹ דְּבְכִיָּה מִיָּנָן.

9. פְּתוּזוּ אִינְהוּ וְאִמְרִי, (אִיכָה א) אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד הָעִיר, כְּתִיב (ישעיה כב) כִּי יוֹם מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה וְגו'. כִּי יוֹם, וְזֶה יוֹמָא אִית לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רוּזִימָא דְנִפְשִׁיָּה, כְּלִילָא מִכָּל שְׂאֵר יוֹמִין, שְׁמִית יוֹמִין כְּלִילָן בֵּיהּ, וְהוּא כְּלִילָא דְכָלְהוּ. וְעַל דְּאִסְגִּיאוּ וּזְבוּיָן, אֲסִתְלַק לְעֵילָא, לְבִי עֲלֵמָא דְוִזִיין.

10. כְּדִין מִתּוּחוֹת שְׁפּוּלֵי מִשְׁכָּנָא, קָם יוֹמָא דְמְרִירוֹ, יוֹמָא דְבְכִיָּה, יוֹמָא דְצַעַר, יוֹמָא דְאִיקְרִי מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה, וְעַל בְּגוֹ מִשְׁכָּנָא, וְשִׁינְיָ וְסִיאִיב. וְרַבּוּנָא דְמִשְׁכָּנָא, אֲזַל וְעֵרַק וְאֲתַתְרַךְ מִגְּזוֹ מוֹתְבִיָּה לְגוֹ טוּרָא דְלִבְרָא, וְלְגוֹ טוּרָא דְחָרוּב, וּמִשְׁכָּנָא אֲתַתְרַב.

11. לְבַתֵּר, נִזְחַת הָהוּא יוֹמָא עֵילָאָה, דְאֲסִתְלַק, עֲפֹל עַל מִשְׁכָּנִיהָ, וְהָא אֲתַתְרַב. עֲפֹל וְאֲשַׁעֲזוּ עַל מֵאִרֵּי דְמִשְׁכָּנָא, מִטְרוּנִיתָא רוּזִימָתָא דְנִפְשִׁיָּה, וְהִיא אֲתַתְרַכַת וְעֵרַקַת, וְכָל בְּנֵינָה סְתִיר. כְּדִין עֲפֹל לְמִנְעִי, גּוֹעָא בְּתֵר גּוֹעָא, כְּנֻחַמַת דְּתִרְנְגוּלָא עַל

שְׁתוּב (שם) מְקַרְקַר קר, נְהַמַּת הַתְּרַנּוּגוּל.
קר – הַרְבּוֹן הַשְּׁלִיט.

נִזְקֵיבִיה. הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (שם) מְקַרְקַר קר, נְהַמַּת הַתְּרַנּוּגוּל.
כְּתַרְנּוּגוּלָא. קִיר, רַבּוֹן שְׁלִיטָא.

12. וְשׁוּעַ אֶל הָהָר, עֲשֵׂה שׁוּעָה וְצוּחַ אֶל
הָהָר, שְׁלֹשׁ בְּרָחָה הַגְּבִירָה. עֲשֵׂה שׁוּעָה, צוּחַ
וְקוּרָא בְּנִהמָה שֶׁל בְּכִיָּה אִיכָה. אִיכָה אֲהוּבַת
נַפְשִׁי, אִיכָה יוֹנְתִי שְׁלֹמְתִי, אִיכָה יְחִידָתִי,
שְׁהִתְיַחֲדָה עִמִּי בִּיחוד. אִיכָה שְׁהִיית נוֹטֶלֶת
בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת הַיְּחוד,
וְנִקְרָאת עַל זֶה כ"ה.

12. וְשׁוּעַ אֶל הָהָר, עֲבִיד שׁוּעָה וְצוּחַ לְנִבִּי טוֹרָא,
דְּעִרְקַת תַּמָּן מִטְּרוּנִיתָא. עֲבִיד שׁוּעַ צוּחַ וְקִיר בְּנִהמָה
דְּבְכִיָּה אִיכָה. אִיכָה רוֹזִימָתָא דְנַפְשָׁא, אִיכָה שְׁפִינִיתִי
שְׁלִימָתִי, אִיכָה יוֹזִידָתָא דִּילִי, דְּאֶתְיוּדָא עִמִּי בְּיוּזוּדָא.
אִיכָה דְהוּיִת נְטִילָא בְּכָל יוֹמָא, וְזִמְשֵׁ וְעֶשְׂרִים אֲתוּוֹן
דְּיוּזוּדָא, וְאֶתְקִרִיאת כ"ה עַל דָּא.

13. אֲחוּתִי בְּתִי אִמִּי, לֹאֵן הִלְכְתָּ לֹאֵן פְּנִית
לְלַכְתָּ? אֲנִי שְׁשׁוּמְעִים בְּכָל יוֹם הַקְּרָקוֹר הַזֶּה
שֶׁל רַבּוּנְנוּ, לֹאֵן רָאוּי לְבָכוֹת, לֹאֵן רָאוּי לְסַפֵּד,
לֹאֵן רָאוּי לְפִתּוּחַ אִיכָה. אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד וְגו'.

13. אֲחוּתִי בְּרִיתִי אִמִּי, לֹאֵן אֹלְכָת, לֹאֵן פְּנִית לְמִיָּהָר. אֲנִי
דְּשִׁמְעִין בְּכָל יוֹמָא קְרָקוֹרָא דָּא דְרַבּוּנְנָא, לֹאֵן יָאוֹת
לְמַבְכִּי, לֹאֵן יָאוֹת לְמַסְפֵּד, לֹאֵן יָאוֹת לְמִפְתּוּחַ אִיכָה. אִיכָה
יִשְׁבָּה בְּדָד וְגו'.

14. רַבִּי לְוִיטָס וּזְוֹנָא פְּתוּ, (בראשית ג) וְאִיכָה אֲשִׁית
בִּינִי וּבִין הָאֵשָׁה וּבִין זֶרַעָה. דְּבָבוּ סִגֵּי הוּא מִן יוֹמָא
דְּאֶתְבְּרִי עֲלָמָא, עַל עֵילָה דְּעִיטָא דְנִזְוָשׁ, מִהֵהִיא
שְׁעִתָּא דְּאֶתְלִטִּיא, אֶתְדוּזִיא מִקְבִּי תִרְעָא דְּמִלְכָּא,
וְהוּא כְּמִין תְּדִיר בִּין גְּדִרִין דְּעֲלָמָא, בִּין אֵינִין גְּדִרִין
דְּאוּרִייתָא, כָּל אֵינִין דְּדִשִׁין בְּעֵקֶב, בְּאֵינִין גְּדִרִין, נְשִׁיר
לֹאֵן.

14. רַבִּי לְוִיטָס וּזְוֹנָא פְּתוּ, (בראשית ג) וְאִיכָה אֲשִׁית
בִּינִי וּבִין הָאֵשָׁה וּבִין זֶרַעָה. דְּבָבוּ סִגֵּי הוּא מִן יוֹמָא
דְּאֶתְבְּרִי עֲלָמָא, עַל עֵילָה דְּעִיטָא דְנִזְוָשׁ, מִהֵהִיא
שְׁעִתָּא דְּאֶתְלִטִּיא, אֶתְדוּזִיא מִקְבִּי תִרְעָא דְּמִלְכָּא,
וְהוּא כְּמִין תְּדִיר בִּין גְּדִרִין דְּעֲלָמָא, בִּין אֵינִין גְּדִרִין
דְּאוּרִייתָא, כָּל אֵינִין דְּדִשִׁין בְּעֵקֶב, בְּאֵינִין גְּדִרִין, נְשִׁיר
לֹאֵן.

15. אוּי שְׁמַצָּא, אוּי שְׁנַשְׁף. אוּי עַל הַשְּׁנָאָה
הָרַעָה שְׁנַשְׁמָרָה, עַל הַשְּׁנָאָה הָרַעָה שְׁהִיתָה
לוֹ בְּאֵשָׁה הוּא, שְׁנַקְרָאָה אֵשָׁה יִרְאֵת ה'.
שְׁנָאָה רַעָה שְׁמַר לָהּ מִיּוֹם שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם, עַד
שְׁשִׁבֵר אוֹתָהּ בְּשִׁבְרָה, לְשִׁבְרָה לְעַפְרָה.

15. אוּי דְּאֶשְׁכּוּחַ, אוּי דְּנְשִׁיר. אוּי עַל דְּבָבוּ בִּישָׁא
דְּאֶתְנִטִּיר. עַל דְּבָבוּ בִּישָׁא דְהוּוֹת לִיה בְּהֵאִי אֵשָׁה,
דְּאֶתְקִרִיא אֵשָׁה יִרְאֵת ה'. דְּבָבוּ בִּישָׁא נִטֵּר לָהּ מִן יוֹמָא
דְּאֶתְבְּרִי עֲלָמָא, עַד דְּתִבְרָה לָהּ בְּתִבְרִי, לְמַשְׁכָּב
לְעַפְרָא.

16. "אִיכָה" יִשְׁבָּה "בְּדָד" הָעִיר "רַבְתִּי" עִם
הָיִתָה, אֶסְתַּכַּל בְּאֲתוּוֹן דְּרִישׁ כָּל תִּיבָה וְתִיבָה,
וְתִשְׁכּוּחַ נִטִּירוֹ דְּבָבוּ בִּישָׁא, דְּאֶתְנִטִּיר, עַד דְּאֶתְזוּרָב
בִּי מִקְדָּשָׁא. אִיכָה רַעָה בְּרִישִׁי אֲתוּוֹן, אֶתְנִטִּיר לָהּ
לְהֵהִיא אֵשָׁת וְזִיל, בְּתִבְרִי דְּבִי מִקְדָּשָׁא, לְמַשְׁכָּב
לְעַפְרָא.

16. (אִיכָה א) "אִיכָה" יִשְׁבָּה "בְּדָד" הָעִיר "רַבְתִּי" עִם
הָיִתָה, אֶסְתַּכַּל בְּאֲתוּוֹן דְּרִישׁ כָּל תִּיבָה וְתִיבָה,
וְתִשְׁכּוּחַ נִטִּירוֹ דְּבָבוּ בִּישָׁא, דְּאֶתְנִטִּיר, עַד דְּאֶתְזוּרָב
בִּי מִקְדָּשָׁא. אִיכָה רַעָה בְּרִישִׁי אֲתוּוֹן, אֶתְנִטִּיר לָהּ
לְהֵהִיא אֵשָׁת וְזִיל, בְּתִבְרִי דְּבִי מִקְדָּשָׁא, לְמַשְׁכָּב
לְעַפְרָא.

17. זְהוּ שְׁתוּב (שם) "כְּאֶלְמָנָה" רַבְתִּי
"בְּגוּיִם" שְׁרִיתִי "בְּמִדִּינוֹת" הָיִתָה "לְמַסָּה."
תִּקְרָא לְמַפְרַע בְּרָאשִׁי הָאוֹתִיּוֹת – ל"ה

17. הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (אִיכָה א) "כְּאֶלְמָנָה" רַבְתִּי
"בְּגוּיִם" שְׁרִיתִי "בְּמִדִּינוֹת" הָיִתָה "לְמַסָּה," תִּקְרָא לְמַפְרַע
בְּרִישִׁי אֲתוּוֹן, ל"ה בְּשִׁבְרָה. בְּתִבְרִי דְּבִי מִקְדָּשָׁא,

בשבר"ך. בשברון של בית המקדש, בשברונה של כנסת ישראל, ששנאה רעה הדביק ל"ה בשבר"ך.

18. איכה שנדבקה לאותה איכה רעה הוא, קול הנחש, קול מרירות של בכיה ברקיעים. אלו קוראים איכה, ומצד אחר קוראים איכה. זהו שכתוב ואיכה אשית בינך ובין האשה. בין הצד הזה, ובין הצד הזה, נמצא השם (שם) בחרבן בית המקדש. ובפסוק הראשון נרשם הכל, לדעת שכ"ה הוא הדביק אותה איב"ה רעה ששמר לה מיום שנברא העולם.

19. איכה ישבה בדר, רפי הרבינס פתח, (בראשית ג) ויגרש את האדם וישבן מקדם לגן עדן. ויגרש את – זו כנסת ישראל, בחרבן בית המקדש, שגרשה בגרושין, שנשלחה בשלוחין, כפסא המלך שנפלה.

20. ויגרש את – זה כפסא המלך. אוי שגרשה, אוי שנפלה. האדם, אותו ששולט על הכפסא, שכתוב בו (יחזקאל א) ועל דמות הכפסא דמות כמראה אדם וכו'. נפלה הכפסא – נפל הכל.

21. וישבן – אותו שגרש את זה, השבין והשרה ישוב אחר בהפוכו. בשעה שנחרב בית המקדש, סלק את הכבוד העליון למעלה, והמעט דמותו מכמו שהיה, והכפסא נסע ממנו ונפרד.

22. כביכול השרה את גן העדן עם הכרובים למטה, ונפרד מאותו הכבוד העליון, והשרה את אותה להט החרב, לעמוד במקום גברתו, לשמר ולשאב ולהסתיר (ולרחץ) אותה הדרך ששופעת מעץ החיים.

23. ושלמה המלך צווח ואומר, (משלי ל) תחת שלוש רגזה ארץ כו' תחת עבד פי ימלך כו' ושפחה פי תירש גברתה. השפחה בפנים, גברתה בחוץ. איכה ישבה בדר, מה זה בדר? כמו שנאמר בדר ישב מחוץ למחנה מושבו.

בתבירו דכנישתא דישראל, דכבו ביעא אדביק ל"ה בשבר"ך.

18. איכה דאתדבקה לההיא איכה רעה דא, קל דנוזע, קל מרירו דבכיה ברקיעין. אלן קראן איכה, ומסטרא אורא קראן איכה. הדא הוא דכתיב, ואיכה אשית בינך ובין האשה. בין סטרא דא, ובין סטרא דא, אשתכחו בוזרבן בי מקדשא. ובקרא קדמאה אתרשים כלא למנדע דהאי כ"ה, אדביק לה איב"ה רעה, דנטיר לה מיומא דאתברי עלמא.

19. איכה ישבה בדר, רפי הרבינס פתוח, (בראשית ג) ויגרש את האדם וישבן מקדם לגן עדן. ויגרש את, דא כנסת ישראל. בוזרבן בי מקדשא, דאתתרכת בתירוכין, דאשתלחוזת בשלוחין, כרסייא דמלכא נפלת.

20. ויגרש את, דא כרסייא דמלכא. ווי דאתתרכת, ווי דנפלת. האדם, ההוא דעליט על כורסייא, דכתיב ביה (יחזקאל א) ועל דמות הכפסא דמות כמראה אדם כו'. נפלת כרסייא, נפל כלא.

21. וישבן, ההוא דתריך לדא, אשכין ואשרי ייעובא אורא, בהיפוכא. בשעתא דאתורב בי מקדשא, סליק לכבוד עילאה לעילא, ואועיר דיוקניה מוכנה דהוות. וכורסייא נטיל מניה ואתפרש.

22. כביכול אשרי לגן עדן עם כרובים לתתא, ואתפרש מההוא כבוד עילאה. ואשרי לההיא להט הורב, למיקם בדוכתא דרבנותיה, למיטר ולמישעאב ולמסתיר, ההוא אורח דאנגיד מעץ הוזיים.

23. ושלמה מלכא צווח ואמר, (משלי ל) תחת שלוש רגזה ארץ כו' ימלוך כו' ושפחה פי תירש גברתה. שפחה לגו, גבירתה לבר. איכה ישבה בדר, מאי בדר. כמא דאת אמר, בדר ישב מחוץ למחנה מושבו.

24. איכה ישבה בדר, ר' וזניאי ורבנן פתווי קרא באדם הראשון. (בראשית ב) ויקח ה' אלהים את האדם ויניח אותו בגן עדן וגו'. ויקח, במה לקחו? רבי חנינאי אמר, לקחו בדברים, כמו שנאמר (ויקרא ח) קח את אהרן. ורבנן אמרו, לקחו ברוח, כמו שנאמר (מלכים ב) היום ה' לקח את אדניך מעל ראשך.

25. ויניחוהו בגן עדן, כדי להיות לו מנוחה, ולהפיר הוזהרה. ואמר רבי וזניאי, התורה לימדה הקדוש ברוך הוא לאדם. הלא הוא דכתיב, (איוב כח) אז ראיה ויספרה וגו', ויאמר לאדם. והיו מלאכי השרת מקלסים לפניו.

26. עד שראה סמא"ל בשמים, ונתקנא בו, וירד מן השמים כדמות צל על נחש. הנחש נראה, והצל עליו, התקף והכח שלו.

27. קרב אותו הנחש לאשה, שדעתה קלה מן האיש. מכאן שאשה לא מתפתית אלא באשה אחרת. (בראשית ג) ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים, מיד פתח באף. מכאן שבתחלת דבריו של אדם נכר מי הוא. כך הוא פתח באף, להודיע מי הוא.

28. נטל סימן זה, אם תקבל, אם לא תקבל. והמשיכה בדברים, עד שפתחה באות מ"ם, ואמרה מכל עץ הגן [אכל] נאכל. מיד נטל הנחש אות מ', וישם אותה על ורועו השמאלית, והיה ממתינ על וא"ו תי"ו מפיה, כדי להיות מו"ת נכון לפניו.

29. התחיל לפתותה, שכתוב (שם) ותרא האשה, בטעם גדול ותקף. מלמד שפרחו האותיות וא"ו תי"ו, ועלו להתחבר עם האות מ"ם, והאות מ"ם היתה עולה ויורדת, ולא היתה מתחברת עמהם, עד שנתפתת.

24. איכה ישבה בדר, ר' וזניאי ורבנן פתווי קרא באדם הראשון. (בראשית ב) ויקח ה' אלהים את האדם ויניח אותו בגן עדן וגו'. ויקח, במה לקחו? ר' וזניאי אמר, לקחו בדברים. (ויקרא ח) קח את אהרן. ורבנן אמרו, לקחו ברוח. (מלכים ב) היום ה' לקח את אדניך מעל ראשך.

25. ויניחוהו בגן עדן, כדי להיות לו מנוחה, ולהפיר הוזהרה. ואמר רבי וזניאי, התורה לימדה הקדוש ברוך הוא לאדם. הלא הוא דכתיב, (איוב כח) אז ראיה ויספרה וגו', ויאמר לאדם. והיו מלאכי השרת מקלסים לפניו.

26. עד שראה סמא"ל בשמים, ונתקנא בו, וירד מן השמים כדמות צל על נחש. הנחש נראה, והצל עליו, התקף והכח שלו.

27. קריב ההוא נחש לנבי איתתא, דדעתא קלה מן האיש. מכאן דאתתא לא אתפתת, אלא באתתא אחרת. (בראשית ג) ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים, מיד פתח באף. מהכא, דבתחלת דבריו של אדם נכר מי הוא. כך הוא פתח באף, להודיע מי הוא.

28. נטל סימן זה, אם תקבל, אם לא תקבל. והמשיכה בדברים, עד שפתחה באות מ"ם, ואמרה מכל עץ הגן אכל נאכל. מיד נטל הנחש האות, וישם אותה על ורועו השמאלית, והיה ממתינ על וא"ו תי"ו מפיה, כדי להיות מו"ת נכון לפניו.

29. התחיל לפתותה, עד דכתיב, (שם) ותרא האשה, בטעם סג' ותקף. מלמד, שפרחו האותיות וא"ו תי"ו, וסלקו להתחבר עם אות מ"ם. ואות מ"ם היתה עולה ויורדת, ולא היתה מתחברת עמהם, עד שנתפתת.

30. ופרונו וא"ו תי"ו, ד' זמנין, ואקיפו לאות מ"ם לך סטריין. דכתיב, (בראשית ג) ותקוץ בפריו ותאכל ותתן גם לאישה ותפקחנה עיני עניהם. הא ד' זמנין ו' ת'. מלמד, עסבבו לאות מ"ם לארבע צדדין, והמ"ם באמצע, מות בכל סטריין.

31. כמו שנאמר (ירמיה ט) כי עלה מות בחלונני, זה סמאל, שהוא אחד מחלונות השמים. ועל זה (תהלים פט) מי גבר יחיה ולא יראה מות. מיד שלט בה והטיל בה זהמא. ירד הקדוש ברוך הוא לראות, ויתחבא האדם ואשתו.

32. בא וראה, קדם שחטאו היתה השכינה עטרה על ראשיהם, להיות בשבילם שורה על העולם. כיון שחטאו, בבכיל תש בחה, והסתלקה ולא שלטה. והקדוש ברוך הוא התחיל לקונן, ואמר איכה, מה יהיה ממנה? השלטון הוסר ממנה. אף כן בחרבן בית המקדש השלטון הוסר, והקדוש ברוך הוא התחיל לספד, ואמר איכה, מה תהא עליה?

33. איכה, רבי פנחס פתח, (ירמיה לא) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים וגו'. בשעה שנחרב בית המקדש ונשרף, בא קול והתעורר על קברי האבות הראשונים, ואמר: אבות הראשונים, אתם רדומים בשנה, ואינכם יודעים על צער העולם. בניכם שגדלתם בצער, והכנסתם אותם לאמונה הרבה של הקדוש ברוך הוא, הנה מתו, והנה נהרגו, והנה הלכו לגלות בין שונאיהם, ידיהם מהדקות לאחור, מתים ברעב, בתייהם נשרפו. איך הרחמים שלךם? איך אמונתכם? קומו התעוררו אליהם!

34. מיד התעוררו האבות והאמהות והלכו אל משה. אמרו לו: משה הרועה הנאמן, איפה הבנים? איפה השארת אותם? מיד התעורר משה, והלך עמם אל יהושע. אמר לו: בני האבות הללו, בני ישראל, שהפקיד אותי הקדוש ברוך הוא עליהם, והשארת אותם בידך, איפה הם?

30. ופרונו וא"ו תי"ו, ד' זמנין, ואקיפו לאות מ"ם לך סטריין. דכתיב, (בראשית ג) ותקוץ בפריו ותאכל ותתן גם לאישה ותפקחנה עיני עניהם. הא ד' זמנין ו' ת'. מלמד, עסבבו לאות מ"ם לארבע צדדין, והמ"ם באמצע, מות בכל סטריין.

31. כמדבר אזור, (ירמיה ט) כי עלה מות בחלונני. דא סמאל, דאיהו וזר מוחלני עבמיא. ועל דא מו גבר יחיה ולא יראה מות. מיד עלט בה, והטיל בה זהמא. נזות קודשא בריך הוא למיוממי, ויתחבא האדם ואשתו.

32. תא וזוי, קודם שחטאו, היתה השכינה עטרה על ראשיהם, להיות בשבילם שורה על העולם. כיון שחטאו, בבכיל תש בחה, ואסתלקת ולא שולטת. והקדוש ברוך הוא שארי לקונן, ואמר איכה, מה תהא מינה, עלטנותא אעדו מינה. אופ הכא בוזורבן בי מקדשא, שולטנותא אעדו, והקדוש ברוך הוא שארי למיספד, ואמר איכה, מה תהא עליה.

33. איכה, רבי פנחס פתח, (ירמיה לא) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים וגו'. בשעתא דאתחורב בי מקדשא, ואתוקד. אתא קלא ואיתער על קברי אבהן קדמאי, ואמר, אבהן קדמאי, אתון דביכין בעינתא, ולא ידעיתון צערא דעלמא, בניכון דגדלתון בצערא, ואעילתון בהימנותא סגי דקודשא בריך הוא, הא מיתו, והא אתקטלו, והא אכלו בגלותא בין ענאיהון, ידיהון מהדקן לאחורא, בייתין בכפנא, בתייהון אתוקד. אן רומין דילכון, אן מהימנותא דילכון, קובו איתערו לגבייהו.

34. מיד אתערו אבהן ואמהן, ואכלו לגבי משה, אמרו ליה, משה רביא מהימנא, אן אינן בנין, אן עבדת לון. מיד איתער משה, ואכל עמהון לגבי יהושע. אמר ליה, בני אבהן אלן, בני ישראל, דפקדני קודשא בריך הוא עליהון, ועבדית לון בידך, אן אינן.

35. השיב יהושע ואמר: רבנו משה, בארץ הקדושה השארתי אותם, וחלקתי להם הארץ על פי גורל, כמו שצויתני, וכלם השארתי איש על נחלתו ועל גורלו.

36. ומיד הלכו כלם לארץ הקדושה, ומצאו אותה שנוחרבה, שאין נשמע בה קול. נכנסו למקדש, וראו שנושרף. עשו בו הספד, עד שנשמע קול מרירות הבכיה לרום השמים, וכל המלאכים העליונים בכו עמם למעלה.

37. התעורר הקדוש ברוך הוא ובא אליהם, ומצא אותם ממררים בקול בכיה בתוך עפר המקדש. אמר להם: אהובי נפשי, מה אתם באין? (ירמיה יא) מה לידידי בביתי?

38. קם אברהם הזקן בראשונה, אמר לפני רבון העולם: אתה ידעת שהלכתי לפניך בדרך אמת. עשר פעמים נסית אותי, ועמדת בכל. איפה הם בני? לא שמעתי קול דבריהם בארץ שנשבעת לי לקיים אותם בה.

39. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אי אברהם אהוב נפשי, (שם) ובשר קדש יעברו מעליך. בשלו מהם ברית הקדש ועבדו לעבודה זרה, ועל פן התגבר רגזי עליהם, ובגללך חביתי להם כמה פעמים, ולא שבו לפני.

40. בין ששמע אברהם כך, אמר: ימחו על קדשת שמך כל אותם חטאיהם בין העמים, עד שיהיה רצונך להשיבם אליך. וכן כלם כמו זה, והלכו להם.

41. נשארה שם רחל, והרימה קול בכיה במרירות של תמרורים. אמר לה הקדוש ברוך הוא: רחל, מה את מבכה? אמרה לפני: ולא אבכה? איפה הם בני, ומה חטאו אליך? אמר לה: הכניסו צרתי לפני, והכניסוה לביתי. מיד אמרה: וכי אני לא עשיתי יותר, שהכנסתי צרתי לביתי?

35. אתיב יהושע ואמר, רבינו משה, בארעא קדישא שבקית לון, ופליגית לון ארעא על פום ערבא, כמה דפקדתני, וכלהו שבקית גבר על אוסגתיה ועל ערביה.

36. ומיד אכלו כולו לארעא קדישא, ואשכוזו לה דאתורבא, דלא אשתמע בה קלא. עאלו גבי מקדשא, וזזמו דאתוקד. עבדו ביה הספידא, עד דאשתמע קל מרירו דבכיה לרום שמיא, וכל מלאכי עילאי בכו עמהון לעילא.

37. איתער קודשא בריך הוא ואתא לגביהון, ואשכוז לון ממרין בקל בכיה, גו עפרא דמקדשא. אמר לון, רוזימין דנפשיא, מה אתון הכא, (ירמיה יא) מה לידידי בביתי.

38. קם אברהם סבא בקדמיתא, אמר קמיה מארי דעלמא, את ידעת דאזלית קמך באורוז קשוט. עשר זמנין נסית לי, וקיימית בכלא. בני אן אינן, לא שמענא קל מליהון בארעא דאומית לי, להיימא להון בה.

39. אמר ליה קודשא בריך הוא, אי אברהם רוזימא דנפשיא, (שם) ובשר קדש יעברו מעליך. בטילו מינייהו ברית קדישא, ופלוזו עבודה זרה, ועל דא איתקפת רוזאי בהון, ובגיןך אוריך לון כמה זמנין, ולא תבו קדמי.

40. בין דשמע אברהם כך אמר ימחו על קדושת שמך כל אינן וזביהון בני עבמיא, עד דיהא רעווא דילך לאתבא לון לגבר. וכן כלהו כנוונא דא, ואכלו להו.

41. אשתארת תמן רחל, וארימת קל בכיה במרירו דתמרורים, אמר לה קודשא בריך הוא, רחל, מה את מבכה. אמרה קמיה, ולא אבכה, בני אן אינן, ומה וזטאן לגבר. אמר לה עאלו צרתי לקמי, ואעילו לה בביתי. מיד אמרה, וכי לא עבדית אנא יתיר, דאעילנא צרתי בביתי.

42. שְׁשִׁינִי, בְּשִׁיעָתָא דְכְּתִיב, (בראשית כט) וַיֵּגֶד יַעֲקֹב לְרוּחַל כִּי אָחִי אַבְיָה הוּא, אָמַר: הֲתִזְדַּוְּגִי לִי? אָמְרָה לוֹ: כֵּן, אֲבָל אַחֹת יֵשׁ לִי קְשִׁישָׁה מִמֶּנִּי, וְאֲנִי פוֹחֶדֶת מֵאָבָא, שֶׁהוּא רִמָּאִי. מִיָּד – וַיֵּגֶד יַעֲקֹב לְרוּחַל כִּי אָחִי אַבְיָה הוּא, בְּרִמָּאוֹת.

43. מִיָּד יֵהֵב לָהּ סִימָנִין. כִּיֹּן דַּעֲלָלָתָא לֵאמָר בְּהֵוֹא לִילֵיאָ, אָמְרָה רַחֵל, אָמְרָה רַחֵל, כַּעַת תִּתְּבִישׁ אַחֹתִי. הִלְכָה וּמָסְרָה לָהּ הַסִּמָּנִים.

44. וְעַל זֶה אָמְרָה אֵל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: וְאֲנִי לֹא עָשִׂיתִי יוֹתֵר, שֶׁהִכְנַסְתִּי צָרְתִּי לְבֵיתִי? וְאַתָּה, שְׁכָתוֹב בְּךָ רַחוּם וְחַנוּן אֲרָךְ אַפִּים, הִיָּה לָךְ לְהַעֲבִיר עַל חַטָּאֵיהֶם.

45. וּבְכָל מָה שֶׁאָמַר לָהּ – לֹא קִבְּלָה תַנְחוּמִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (יִרְמְיָה לֹא) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע וְגו' כִּי אֵינְנוּ. לֹא רוֹצֶה לְקַבֵּל תַנְחוּמִים. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי אֵינְנוּ, כִּימִים הָרָאשׁוֹנִים לְשָׁרוֹת בִּינֵיהֶם, וְהָרִי הִסְתַּלַּק לְמַעְלָה.

46. וּמִשּׁוּם שֶׁכִּי אֵינְנוּ בְּתוֹךְ בְּנֵיהָ, לֹא מִקְבֻלָּת תַנְחוּמִים, עַד שֶׁנִּשְׁבַּע לָהּ, שְׁכָתוֹב (שם) כֹּה אָמַר ה' מְנַעִי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינֶיךָ מִדְּמָעָה.

47. כִּמוֹ שֶׁעָשְׂתָה רַחֵל – אִף בְּךָ הִשְׁכִּינָה לְמַעְלָה. כִּפִּי שֶׁמִּתְרַגֵּם, קוֹל נִשְׁמָע בְּרוּם הַשָּׁמַיִם, הִשְׁכִּינָה מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ. בְּאוֹתָהּ הִשְׁעָה שֶׁהִיא הִיָּתָה מִבְּכָה, הִתְעוֹרְרוּ אֵלֶיהָ שְׁשִׁים רְבוּא מַחֲנוֹת עֲלִיּוֹנִים, וְכָלֶם הִעִירוּ אֵלֶיהָ בְּכִיָּה.

48. בְּאוֹתָהּ הִשְׁעָה נִשְׁמָע קוֹל לְרַקִּיעַ עֲרֻבוֹת, וְהִזְדַּעְזְעוּ מֵאֲתָם אֲלֶיךָ עוֹלָמוֹת שְׁהִי גְנוּזִים מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, עַד שֶׁנִּשְׁמָע אוֹתוֹ הַקוֹל לְרוּם הַשָּׁמַיִם. וְיָמִי הוּא? זֶה הִרְקִיעַ כַּעֲיִן הַקָּרָח הַנּוֹרָא, שֶׁהוּא עַל גְּבִי הַחַיִּית.

49. עַד שֶׁהִתְגַּלְתָּה הָאֵם לְבֵתָהּ, וְאָמְרָה לָהּ: מְנַעִי קוֹלְךָ. אִזּוֹ נִפְרְדָה מִשָּׁם, וְהִלְכָה הִיא וְכָל אוֹבְלוֹסִיָּה לְגָלוּת, וְהִצְטָרְכוּ לְהִתְפַּזֵּר לְכִמָּה צַדִּידִים, שֶׁתְּהִיָּה גָלוּת לְכָל, וְהִיא יִשְׁבָּה בְּדָד.

42. דִּתְנֵן, בְּשִׁיעָתָא דְכְּתִיב, (בראשית כט) וַיֵּגֶד יַעֲקֹב לְרוּחַל כִּי אָחִי אַבְיָה הוּא, אָמַר הַזְדַּוְּגִי לִנְפְּאִי, אָמְרָה לִיָּה אֵין, אֲבָל אַוֹתָא אִית לִי קְשִׁישָׁא מִינְאִי, וּמִסְתַּפִּינָא מֵאָבָא, דְרִמָּאָה אִיהוּ. מִיָּד וַיֵּגֶד יַעֲקֹב לְרוּחַל, כִּי אָחִי אַבְיָה הוּא בְרִמָּאוֹתָא.

43. מִיָּד יֵהֵב לָהּ סִימָנִין. כִּיֹּן דַּעֲלָלָתָא לֵאמָר בְּהֵוֹא לִילֵיאָ, אָמְרָה רֹחַל, הִיעֲתָא מוֹתְכַסְפָּא אַוֹתִי, אַזְלָת וּמָסְרָה לָהּ סִימָנִין.

44. וְעַל דָּא אָמְרָה לְנַפְּי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֵנָּה לֹא עֲבָדִית יִתִּיר, דְּאֵעִילָנָא צָרְתִּי בְּבֵיתִי. וְאַתָּה דְכְּתִיב בְּךָ, רַחוּם וְחַנוּן אֲרָךְ אַפִּים, הִיָּה לָךְ לְאֵעֲבָרָא עַל וּזְבִיָּהוֹן.

45. וּבְכָל מָה דְאָמַר לָהּ, לֹא קִבְּלִית תַנְחוּמִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יִרְמְיָה לֹא) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע וְגו' כִּי אֵינְנוּ. לֹא בַּעֲתָת לְקַבֵּל תַנְחוּמִין. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין כִּי אֵינְנוּ, כִּיֹּמִין קְדָמָאִין לְאֵשְׁרָאָה בִּינֵיהוּ, וְהָא אִסְתַּלַּק לְעֵילָא.

46. וּבְגִין דְכִי אֵינְנוּ בְּגוֹ בְּנֵהָ, לֹא קִבְּלִית תַנְחוּמִין, עַד דְּאוּמִי לָהּ. דְכְּתִיב, (יִרְמְיָה לֹא) כֹּה אָמַר ה' מְנַעִי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינֶיךָ מִדְּמָעָה.

47. כִּמָּה דַּעֲבָדִית רֹחַל, אוֹף הָכִי שְׁכִינָתָא לְעֵילָא. כְּדִמִּתְרַגֵּם קַל בְּרוּם שְׁמִיָּא אֲשׁוּתְמֵנִי, שְׁכִינָתָא מִבְּכָה עַל בְּנֵהָ. בְּהֵוֹא שִׁיעָתָא דְאִיָּה הָיָה מִבְּכָה, אִתְעַרְרוּ לְנַפְּיָה שְׁתֵּין רְבוּא מִשְׁרִינִין עֵילָאִין, וְכָלֶהוּ אִתְעַרְרוּ בְּכִיָּה לְנַפְּיָה.

48. בְּהֵוֹא שִׁיעָתָא, אֲשׁוּתְמֵנִי קָלָא לְרַקִּיעַ עֲרֻבוֹת, וְאִזְדַּעְזְעוּ מֵאֲתָן אֲלֶיךָ עֲלָמִין, דִּהּוּ גְנוּזִי מִן יוֹמָא דְאִתְבְּרִי עֲלָמָא, עַד דְאֲשׁוּתְמֵנִי הָהוּא קָלָא לְרוּם שְׁמִיָּא. וּמֵאֵן אִיהוּ דָּא רַקִּיעַ כַּעֲיִן הַקָּרָח הַנּוֹרָא, דְאִיָּהוּ עַל גְּבִי הַחַיִּית.

49. עַד דְּאִתְגַּלְתִּית אִימָא לְבֵרְתָא, וְאָמְרָה לָהּ, מְנַעִי קוֹלְךָ. כְּדִין אִתְפַּרְעִית מוֹתְמִין, וְאַזְלָת הִיא וְכָל

אוכלוסיהא בגלותא. ואצטריכו לאתבדרא לכמה סטריין, למהוי גלותא לכולא, והיא ישיבה בדר.

50. רבי נחוניא אמר, איכה, מי אמר זה? אותה הרוח העליונה נעימה, (הפנימית) העולם הבא. ועל זה תבה זו היא רוחנית, ואין בה שתפות כלל, לא לשון ושנים, ולא שפתים כלל.

50. רבי נחוניא אמר, איכה, מאן אמר דא, ההוא רון עילאה נעימאה, עלמא דאתי. ועל דא, תיבה דא רוןני איהו, ולא אית בה שותפו כלל, לאו לישון ושיניין, ולא שפון כלל.

51. האם שואלת על בתה, זה קרקור הקר, אדון רבון, גדול ושלט, ישיבה, ולא עומדת. בתחלה עומדת, וכל אוכלוסיה עומדים. כעת יושבת ושוממה. בדר, כמו שנאמר בדר יושב, כמי שמטמא בטמאה, ושפחה כי תירש גברתה, ההיא שהיתה טמאה, ישיבה במקומה.

51. אימא שאלה על בריתה, דא קרקורא דקיר, אדון רבון רב ושלט, ישיבה, ולא עומדת, בתחלה עומדת, וכל אוכלוסיה עומדים, השתא יושבת ושוממה. בדר, כדבר אזור בדר יושב, כמאן דמסאיב במסאבו, ושפוחה כי תירש גברתה, ההיא דהוות מסאבא, יתבא בדוכתהא.

52. שלחו להם בני בבל לבני הארץ הקדושה: ראוי שאתם צריכים לבבות, ולכם ראוי לספד ולעשות אבל, בדאותכם את היכלות האם חרבים, ומקום משתה שהתהפך באבל, והיא איננה שם, ופרחה מכס, ולא ידעתם ממנה.

52. עלונו להו בני בבל לבני ארעא קדישא, יאות דאתון צריכין למבכי, ולכון יאות למספד, ולמעבד אבלא, במוויכון היכלין דאימא וזריבין, ואתר ערסה דאתהפך באבלא, והוא לית תמן, ופרווא בזכון, ולא ידעתון מניה.

53. תאמרו שהיא עמנו בתוך הגלות והורידה את מדורה? אם כן, אנו צריכים לשמח, שהרי יחזקאל הנביא ראה אותה כאן, וכל אוכלוסיה.

53. תימרון דאיהי עמנא גו גלותא, ונזותת דיורה בגוונא. אי הכי, אנן צריכין למודי, דהא יחזקאל נביאה וזמא לה הכא, וכל אוכלוסיהא.

54. ודאי, על זה אנו צריכים לבבות ולספד פתנין, וכיענות המדבר, שהיא גרשה מחוץ להיכלה, ואנו בגלות, והיא באה עלינו במרירות, ורואה אותנו בכל הימים בכמה צרות, בכמה הנהגות שגוירים עלינו בכל זמן, ולא יכולה להסיר מעמנו את הצרות, וכל אותם המכות שאנו סובלים.

54. ודאי, על דא אנו צריכין למבכי, ולמספד כתנינא, וכיעני מדברא, דאיהו אתתרכת לבר מוהיכלה, ואנן בגלותא, והיא אתת עלנא במרירו, וזמאת לנא בכל יומין בכמה עאקו, בכמה נימוסין גזרין עלנא בכל זמן, ולא יכלא לאעדאה מינן עאקין, וכל אינן בכתשין דאנן סבלין.

55. שלחו להם בני הארץ הקדושה: נאה הוא שאמנו ברחה, וגרשה מתוך היכלה, וירדה אליכם במרירות ובקול עצוב, באשה שיושבת בלי דעת, וכאיש שלא יכול להציל, ונאה לכם לספד.

55. עלונו להו בני ארעא קדישא, יאות דאימנא ערקת, ואתתרכת מגו היכלהא, ונזותת לגבייכו במרירו ובקל עצוב, כאיתתא דיתבא בלא דעתא, וכנברא דלא יכיל לעיזבא, ויאות לכון למספד.

56. אבל אנו יש לנו לבבות ולספד בנהי ובמרידות, שאנו רואים בכל יום ההיכל חרב, ושוועלי המדבר נכנסים ויוצאים, ושוורקים היענים בתוכו, ואנו רואים ובוכים.

57. ובעוד שאנו יושבים נבוכים ושווכים פינו בעפר, אנו שומעים קול נעימות רגליה בשלש משמרות של הלילה, יורדת ורואה את היכלה, איך יושבים (חרבים) נשפרים. נכנסת מהיכל להיכל, ממקום למקום, וגועה ומיללת, ובוכה עלינו ועל נפשונו.

58. ואנו מתעוררים לקול נעימות בכיתה ויללותיה, ורוחנו הולכת אחריה, ופורחת אליה. ולפי שעה פורחת והולכת, ולא שמענו, ולא ידענו דבר, שהנה הולכת ונשארו נבוכים, ישנים, בלי רוח, בלי דעת. צועקים, ואומרים איכה.

59. שנינו, בכל לילה וליילה קול מרידות של פאב של ציון נשמע מרום הרקיע למטה, וממטה לרקיע, כמו שנאמר (ירמיה כה) ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאג ישאג על נהו.

60. בראשית הלילה היא מכוננת בבכיה, ושואגת מרום הרקיע למעלה. יורדת למטה, למקום המזבח החיצון, ורואה מקומה חרב, טמא בטמאה, וכל מקום לא נמצא בו. גועה ומיללת, צוחת בקול של מרידות, ואומרת: מזבח, מזבח, פרנסתי שריות אותי בכמה נסוכים, בכמה עולות טהורים קדושים.

61. כל האישים הקדושים, הגדולים הממנים, היו רויים ושמחים ממך. אוכלים עדונים, ומחלקים חלקיהם ברומי הרקיע. (ועתה) נתנו בך נבלת חסידים קדושים. בני שנובחו עליה, אוי לי מדמיהם. וכל האישים הגדולים הממנים נפלו ממקומם לקול צוחותיהם.

62. יושבים בחוץ צוחים ובוכים אותם אראלים קדושים, שאות שמו הקדוש היה מתעטר עליהם, ובו הם שמחים ועומדים. לקול בכיותיהם האות הוא פרוחה מהם,

56. אבל אנו, אית לן למבכי ולמספד בנהי ובמרידות, דאנו וזמאן בכל יומא היכלא וזריב, ותעלין דמדברא עאלין ונפקין, ושרקין יענים בגויה, ואנו וזמאן ובכאן.

57. ובעוד דאנו יתבין נבוכין, ושיכבין פומנא בעפרא, אנו שומעין קל נעימו דרגלהא, בתלת משמורותא דליליא, נזחת וזמאת להיכלאה, איך וזריב מתוקדן, אעלת מהיכלא להיכלא, מדור לדור, וגעת ומיללת, ובכת עלנא ועל נפשנא.

58. ואנו מתערין לקל נעימו דבכיתה ויללותה. ורוזנא אזלת אבתרה, ופרוז לגבה. ולפום עיעתא פרוזת ואזלת, ולא שומענא, ולא ידענא מירי, דהא אזלת, ואשתארנא נבוכין, דמיכין, בלא רוזנא, בלא דעתא. צעקין, ואמרין איכה.

59. תנינן, בכל ליליא ולייליא, קל מרידות דכאיבא דציון אשתמע מרום רקיעא לתתא, ומתתא לרקיעא. כדבר אור, (ירמיה כה) ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאג ישאג על נהו.

60. בעירותא דליליא, היא אתכוונת בבכיה, ושאגת מרום רקיעא לעילא. נזחת לתתא, לאתר מדבוז הוויצון, וזמאת דוכתה וזריב, מסאב במסאבו, וכל אתר לא אשתכוז ביה. געת ומיללת, צוונות בקל מרידות, ואמרת, מדבוזי מדבוזי, פרנסתי דמריות לי בכמה נסוכין, בכמה עלוון דכין קדישין.

61. כל גברין קדישין, רברבן מבנן, הוו מרוזן וזדאן מינך, אכלין עידונין, ופלגין וזלקיהון, ברומי רקיעא. יהבו בך זיבלת וסידים קדושים. בני דאתדבוזו עכך, ווי לי מדמיהון. וכל גברין רברבין מבנן, נפלו מדוכתיהון לקול צוונתיהון.

62. יתבין לבר צוונתין ובכאן, אינן אראלים קדישין, דאת שומיה קדישא הוה מתעטר עליהו, וביה אינן וזדאן וקיימין. לקל בכיותהון את דא פרוזא מנייהו,

ועלתה לרומי מרומים. ונשארו בנקבה שבוכה ומיללת. זהו שבתוב (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חצה. אראלם בלא יו"ד, צעקו חוצה.

63. מזבחי מזבחי, אחר שהריות אותי בנבלות בנים חסידים קדושים, שמסרו נפשם ונשמתם עליך, נגנזת. איפה אמצא אותך? איפה האש שעליך? גועה ומיללת ובוכה בקול עצוב.

64. ששת אלפי גברים קדושים, בכל צד של ארבעת צדדי העולם, הם שהיו אוכלים קרבן בכל יום, ירדו עמה, ומיללים ובוכים על מזבח העולות. ויותר היו, אלא שהתמעטו.

65. ואפלו אותם שעומדים בחוץ, ברות אחרת, שרוים מאותם האיברים והפדרים, בראשית הלילה צוחים, גועים ומיללים על המזבח הזה. אוי לחמור שאבד אבוסו, המקום שמתרוה ממנו. מי ראה נהמת הגברים הקדושים בגבירה, ממטה למעלה, וממעלה למטה.

66. בחצות הלילה נכנסת לתוך אותה הנקדה של ציון, מקום בית קדשי הקדשים, רואה אותה שנחרב, ונטמא מקום בית מושבה ומשטה, גועה ומיללת, עולה ממטה למעלה, וממעלה למטה, מסתכלת במקום הכרובים, צוחת בקול מר, ומרימה קולה ואומרת: מטתי מטתי, מקום בית מושביו על המקום הזה בתוב (שיר ג) על משכבי בלילות. משכבי, מטת הגבירה. גועה בבכיה ואומרת: מטתי, מקום מקדשי, המקום של המרגליות הטובות, בית הפרכת והפפרת, שהיו סומכים עליו ששים אלף רבבות של אבני יקר, סדרים סדרים, שורות שורות, מסתכלים זה על זה. סדרי רמונים מצעים עליך לארבעה צדדים. העולם עמד בשבילך.

67. רבון העולם, בעלי הנה בא אלי, והוא שוכב בין זרועי, וכל מה שרציתי ממנו, וכל

וסלקא לרומי מרומים, ואשתארו פנוקבא דבכאת ומיללת. הדא הוא דכתיב, (ישעיה לג) הן אראלם צעקו וצעה. אראלם בלא יו"ד, צעקו ווצעה.

63. מוהבוזי מדבוזי, לבתר דמרוית לי בניבלות בנין וזסידין קדישין, דמסרו נפשיהון וגשמייהון עלקר, איתגזיזת. אן אשכוז לך, אן אשתא דעלקר. געת ומייללת ובכת בקל עצוב.

64. שתא אלפי גברי קדישין, בכל סטרא דארבע סטרי עלמא, אינן דהוו אכלי קרבנא בכל יומא, נזיזתי בהדה, ומייללן ובכין על מדבוז דעלון. ויתיר הוו, אלא אתמעטו.

65. ואפילו אינן דקיימין לבר, ברוון אוזרא, דמרוון מאינן אימירן ופדרין. בשירותא דליליא צווןן געאן ומייללן על האי מדבוז. ווי לזמרא דאביד אבוסה, אתר דמתרוה מניה. מאן וזבי נהימו דגברין קדישין במטרוניתא, מותתא לעילא, ומעילא לתתא.

66. בפלגו ליליא, עאל לגו ההיא נקודה דציון, אתר דבית קדש הקדשים, וזמת ליה דאתוזריב, ואסתאב אתר בית מותבה וערסה, געת ומייללת, סלקא מותתא לעילא, ומעילא לתתא, אסתכל באתר דכרובים, צווןא בקול מרירי, וארימת קלא ואמרה, ערסי ערסי, אתר בית מותבי. על האי דוכתא כתיב, (שה"ש ג) על משכבי בלילות. משכבי, ערסא דמטרוניתא. געת בבכיה ואמרה, ערסי אתר מקדשי, אתר דמרגלאין טבאן, פי פרוכתא וכפורתא, דהוו סמכין עלוהי עתין אלפין רבון אבני יקר, סדרין סדרין, עורין עורין, מסתכלאן דא לדא. סדרין דרמונין מתצען עלקר לד סטריין. עלמא קיימא בגינה.

67. רבון עלמא, בעלי, הוה אתי לגבי, והוא שוכב בין דרועי, וכל מה דבעינא מניה, וכל בעותי עביד

רצוני עושה בזמן הזה, בשהיה בא אלי ועזב (ושם) בי מדורו ומשתעשע בין שדי.

68. מטתי מטתי, אינך זוכרת בשהייתי באה אליך בשמחה ובטוב לב, ואותם התינוקות העלמים היו יוצאים בנגדי, מכים בכנפיהם בשמחה לקבלני.

69. העפר שבך היה קם ממקומו, ורואה איך נשבח ארון התורה שהיה כאן. מכאן יצא מזון לכל העולם, ואור, וברכות לכל.

70. אשגיח על בעלי – אינו כאן. אשגיח לכל צד. בזמן הזה בשהיה בא אצלי בעלי, וסביבו כמה בנים חסידים, וכל אותם העלמות מזמנות לקבלו.

71. והיינו שומעים מרחוק קול זוגי הפעמונים מקשקשים בין רגלי, כדי שאשמע קולו טרם הכנסו אלי. כל עלמותי משבחות ומודות לפני הקדוש ברוך הוא, אחר כך הולכות כל אחת לבית מושבה, והיינו יחידות מחבקות בנשיקותינו באהבה.

72. בעלי בעלי, איפה פניתי? בעת הוא הזמן שהייתי משגיחה בך. הסתכלתי בכל צד – ואינך. איפה אשגיח לך, ולא אבקש בשבילך?

73. זהו מקומך בזמן הזה לבא אלי, הריני מזמנת כאן. והרי נשפחת ממני. אינך זוכר ימי האהבה, בשהייתי שוכבת בחיקך, וחקוקה בדיוקנך, ודיוקני היה חקוק בך. בחותם הזה שמשאיר דיוקנו בחקיקת הכתב, בך השארתי דיוקני בך, כדי שתשתעשע בדיוקני, בעודי בתוך צבאותי.

74. גועה בבכיך ואומרת: בעלי בעלי, האור של העינים הרי נחשף. אינך זוכר, בשהיית מושיט שמאלך מתחת לראשי, ואני מתענגת על רב שלום, וימינך מחבקת באהבה ובנשיקות. ונדרת לי שלא תעזב אהבתי לעולמים. ונשבעת לי (תהלים

בעידנא דא. כד הוה אתי לגבי, ועיני בי מדוריה, ובשתעשע בין שדי.

68. ערסי ערסי, לית את דכיר כד הוינא אתא לגביך בוזדוה ובשפירו דלבא, ואינן רביין עולמין, הוי נפקי לקדמותי, בטעי בגדפייהו בוזדוה, לקבלא לי.

69. עפרא דבר, הוה קם מדוכתיה, וזוזו איך איתנשיא ארונא דאורייתא דהות הכא, מהכא נפקא מוזנא לכל עלמא, ונהורא, וברכאן לכלא.

70. אשגוז על בעלי, לית הכא. אשגוז לכל סטר. בעידנא דא כד הוה אתי בעלי לגבי, וסוזרניה כמה בגין וזסידין, וכל אינן עולמותאן וימינן לקבלא ליה.

71. והוינא עימעין מרוזוק, קל זוגין דפעמונים מקשקשין בין רגלוי, בגין דאשמע קליה עד דלא יעול לגבי. כל עולימותאן דיכלי, משבוחן ואודן קמי קודשא בריך הוא, לבתר אזלין כל וזר על בי מותבייה, מוזבוקן בגשיקתהון ברוזימו.

72. בעלי בעלי, אן פניתי, השתא הוא עדנא דהוינא אשגוז בך. אסתכלנא בכל סטר, ולית אנת. אן אשגוז לך, ולא אתבע בגינך.

73. דא הוא אתרך בעידנא דא, למייתי לגבי, הא אנא וימינא הכא. הא אתנשיית מנאי, לית אנת דכיר יומי דרוזימו, כד הוינא שוכבת בתוקפך, ומוזקקא בדיוקנך, ודיוקני הוות מוזקקא בך, כהאי וזותם דעביק דיוקניה בגליפו דכתבא, הכי עבקנא דיוקני בך, בגין דתשתעשע בדיוקני, בעוד דאנא בגו וזילי.

74. געת בבכיך, וצוזות, בעלי בעלי, נהירו דעיניי הא איתוזערך. לית אנת דכיר, כד הוית אושיט שמאלך מתוזות רישי, ואנא מתענגנא על סגיא דשלום, וימינך מוזבוקא באוזה ובנשיקין. ונדרת לי דלא תשובוק רוזימותא דיכלי לעלמין. ואומית לי, (תהלים קלז) אם אשכוזך ירושלים תשכח וימיני, הא איתנשינא בנך.

קלז) אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני, הנה נשכחתי ממך.

75. אינך זוכר, בשעמדת אצלך בהר סיני, וששים רבוא שלמים שקבלוך עליהם, והתעשרתי לך בהם יותר מכל העמים, והיינו הולכים אחריך לכל רצונך. ואותה שפחה הרגה בהם לאלפים ורבבות, ולא השגחתני. וכלם נאבדו במדבר, והשארת אותם שם, והכנסנו בניהם הקטנים לעמד לפניך בארץ הזו. והבדלנו אותם לעמד לפניך בשביל רצונך.

76. בעלי, היה זוכר, בכמה בנים קדושים עמדת לפניך בכל דור ודור, בימי דוד ושלמה בנו. אינך זוכר כמה טובות שעשו לפניך? האם נאה לך לזכר חטאים, ולא תזכר זכיות? איך התהפכו עליך?

77. אני מבקשת אותך - ואינך. מבקשת על בני - ואינם. מבקשת על קדשת המקום הזה - וחרי נטמא. כל העולם היה בשלום משום המקום הזה. הכלבים אין נובחים בזמן הזה, כלם היו בשלום. גועה ומיללת, וכל אותם האוכלוסים למעלה. והכלבים צוחים למטה, בראשית המשמורה השלישית.

78. היא יוצאת ובאה, ועומדת על מקום מזבח קטרת הסמים, גועה ומיללת, ועולה למעלה, ומוצאת כרוב אחד מאותם שני הכרובים שהיו עמה, ומאותו הזמן לא היה לה אלא אחד. ואותו התינוק העלם שנשא, יונק ממנה בכיה ויללה.

79. ואז הקדוש ברוך הוא הזדמן אליה, ויורד אליה, ומדבר עמה. ועל זה כתוב (ירמיה לא) כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש תקוה לאחריתך. ועל זה שנינו, תינוק יונק משדי אמו, ואשה מספרת עם בעלה. (עד כאן הפתיחה, מכאן ואילך ראשיתה של מגלת איכה).

80. איכה ישבה בדר, רבותינו פותחים בפסוק הזה, (קהלת יב) וזכר את בוראך בימי בחורתיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה.

75. לית אנת דכיר, כד קאימנא לגבך בטורא דסיני, שולימין שתין רבו דקבילו לך עלייהו, ואתעטרנא לך בהו, יתיר מכל עממיא, והוינא אזלין אבתרך לכל רעותך. וההיא שפוחה קטלא בהו לאלפים ורבון, ולא אשגונא. ואתאבדו כלהו במדברא, ושבקית לון תמן, ואעילנא בניהון ועירין לקיימא קמך בארעא דא. ובדילנא לון לקיימא קמך, בגין רעותך.

76. בעלי הוי דכיר, בכמה בגין קדישין קאימנא קמך בכל דרא ודרא, ביומי דדוד ושלמה בריה. לית אנת דכיר כמה טבאן דעבדו קמך. יאות לך למידכר וזובין, ולא תדכר זכוון. אן אתהפיכו ערך.

77. בעינא ערך, לית אנת. בעינא על בנאי, לית אינן. בעינא על קדושתא דאתר דא, הא אסתאב. כל עלמא הוה בשלם בגין אתר דא. כלבין לא גבוזין בעידנא דא, כולוהו הו בשלם. געה ומייללת, וכל אינן אוכלוסין לעילא. וכלבים צוויזין לתתא, בשירותא דמשמורה תליתא.

78. נפקת ואתת, קיימא על אתר דמדבוא קטורת בוסמיין, געת ומייללת, וסלקת לעלא, ואשכנא וזר כרוב מאינון תרין כרובין דהו בהדה, ומההוא זמנא לא הוה לה אלא וזר. וההוא רבייא עולימא דאשתאר, ינקא מינה בכיה ויללותא.

79. כדין קודשא בריך הוא אנדמן לגבה, ונזית לה, ובמולל עמה. ועל דא כתיב, (ירמיה לא) כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש תקוה לאחריתך. ועל דא תנינן, תינוק יונק משדי אמו, ואשה מספרת עם בעלה. עד הכא פתיחותא, מכאן ולהלאה שירותא דמגילת איכה.

80. איכה ישבה בדר, רבנן פתווי האי קרא, (קהלת יב) וזכור את בוראך בימי בחורתיך עד אשר לא

הפסוק הזה בארנוהו בישראל, כשהיו בארץ הקדושה. וזכור את בוראך – תהיה זוכר את כל אותן הטובות וכל אותם האותות והנסים שעשה לך הקדוש ברוך הוא בימים הראשונים, כשהיית נער באמונה, כמו שנאמר (הושע יב) כי נער ישראל ואהבהו.

81. בימי בחורתיך – בזמן שהתרצה בך מכל העמים של העולם. עד אשר לא יבאו ימי הרעה – ימים שישלטו בך שאר העמים, ויפזרו אותך בכל העמים.

82. בימי בחורתיך – ימות השנה, שהם ברוכים לך, והשמירה שלמעלה עליך. והם ארבעה ירחי השנה, אדר ניסן אייר סיון, אלו אותם הימים שבחר הקדוש ברוך הוא בישראל, ועשה בהם עמהם נסים. וכנסת ישראל מעטרת בבעלה ומתקרבת אליו.

83. עד אשר לא יבאו ימי הרעה – ימי הזקנה, ימי הרעה ממש, והם: תמוז אב טבת שבט. אף על גב שלא התגלה כל כך, וסימנה – (משלי ו) ושבת לגו חסר לב.

84. והגיעו שנים – שנים של גלות, שישראל הולכים מטלטלים. ואין בהם חפץ – ששנינו, עתידים בימי הגלות שלא ימצא ביד האדם (חפץ) לקנות בשוק, ואז תכלה הפרוטה מן הכיס.

85. עד אשר לא תחשך השמש – זה קלסתר פנים של השכינה, מלמעלה ומלמטה. ממטה מי הם? בעלי המשנה שהיו בארץ ישראל, פטישי ברזל, מהדקים סלעים, ותולשים הרים רמים.

86. והאור – זה התלמוד הירושלמי, שמאיר אור התורה, אחר שהתבטל זה, כביכול נשארו בחשך, שבתוב (איכה ג) במחשכים הושיבני, זה תלמוד בבלי, שהולכים בו בני העולם במחשכים.

יבואו ימי הרעה. האי קרא, אוקימנא ליה בישראל כד הו בארעא קדישא. וזכור את בוראך, הוי דכיר כל אינון טבאן, וכל אינון אתין ונסיין, דעבד לך קודשא בריך הוא ביומין קדמאין, כד הוות רביא במהימנותא, כדבר אור, (הושע יא) כי נער ישראל ואהבהו.

81. בימי בחורתיך, בזמנא דאיהו איתרעני בך מכל עמין דעלמא. עד אשר לא יבאו ימי הרעה, יומין דזקנה, דעלטין בך עאר עמין, ויבדרון לך בכל עממא.

82. בימי בחורתיך, יומין דעתא, דאינון ברירין לך, ונטירו דלעילא ערך. ואינון ד' ירווי דעתא, אדר ניסן אייר סיון. אלן אינון יומין דבוור קודשא בריך הוא בישראל, ועבד בהון עמהון נסין. וכנסת ישראל מתעטרא בבעלה, ואתקריבת בהדיה.

83. עד אשר לא יבאו ימי הרעה, ימי הזקנה, ימי הרעה במשע, ואינון: תמוז אב טבת שבט. אף על גב דלא איתגלויא כל כך, וסימנה (משלי ו) ושבת לגו חסר לב.

84. והגיעו שנים, ענים דגלותא, דאזלין ישראל מטולטלין. אין לי בהם חפץ, דתניין, זמיין ביומא דגלותא, דלא ישתכח בידא דבר נע למיזבן בשוקא, וכדין תכלה פרוטה מן הכיס.

85. עד אשר לא תושך השמש, דא קלסתר פנים עיל שכינה, מלעילא ומתתא. מתתא מאן אינון. מארי מתניתין דהו בארעא דישראל, פטישי דפרזלא, מהדקין טגריין, ותלשיין טורין רמאין.

86. והאור, זה התלמוד ירושלמי, דנהיר גהורא דאורייתא, לבתר דאתבטל דא, כביכול, אשתארו בושוכא. דכתיב, (איכה ג) במוזשכים הושיבני, זה תלמוד בבלי, דאזלין ביה בני עלמא במוזשכים.

87. והירון, אלן אינן הבריות, דהו גהירין גהירו דיוכמה סתימאה. והפכבים, אלן אינן משפילים דהו בארעא קדישא, כל אינן תנאים ואמוראים, דכל עלמא קיימא בגינייהו. דכד הו קיימי פוידא, יהו אמר בר נש לזכריה, מגו מלה דא דפרוץ מפומי, אנא וזמא מה דיהא יומא דא, או למזור, כך וכך.

88. דבר אור (קהלת יב) עד אשר לא תחשך השמש – האור של קלסתר פני השכינה, שהיה מאיר לה בכל יום, ומאותו האור העולם התקיים, וישראל שהו בארץ לבטח.

89. והאור – האור שברא הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, שהיה מאיר מסוף העולם ועד סוף העולם, ונגזו. והקדוש ברוך הוא (היה) מאיר, ומוציא ממנו חוט אחד של ימינו של הקדוש ברוך הוא, ואוחז בלבנה. ובאותו הזמן כתוב (איכה ב) השיב אחר ימינו.

90. והירח – שבתוב (ישעיהא) צדק ילין בה. והפכבים – מלאכי השרת, שהיו באים בה וידועים אצלה, ובטלו מקימם, ואלה נקראים מלאכי שלום. ושבו העבים אחר הגשם, שבתוב (שם לב) מלאכי שלום מר יבביון.

91. ביום שיזעו שמרי הבית (קהלת יב) – אלו שלשה בתי דין שהיו מלמדים תורה בלשכת הגזית. והתענות אנשי החיל – אלו סנהדרי גדולה וסנהדרי קטנה. ובטלו הטחנות – אלו כהנים ולוים, וכל המשמרות שהיו עומדות בירושלים.

92. וחשכו הראות בארבות – אלו גביאים וצופים, שהיו רואים בנבואה וברוח הקדש. (שם) וסגרו דלתים בשוק – שבגי אדם צוחים, ואין מי שמשיב להם, שהרי כל השערים ננעלו מיום שנחרב בית המקדש, ובטלה עבודת בית אלהינו.

87. והירון, אלן אינן הבריות, דהו גהירין גהירו דיוכמה סתימאה. והפכבים, אלן אינן משפילים דהו בארעא קדישא, כל אינן תנאים ואמוראים, דכל עלמא קיימא בגינייהו. דכד הו קיימי פוידא, יהו אמר בר נש לזכריה, מגו מלה דא דפרוץ מפומי, אנא וזמא מה דיהא יומא דא, או למזור, כך וכך.

88. דבר אור (קהלת יב) עד אשר לא תחשך השמש, גהירו דקלסתר פני שכינה, דהו גהיר לה בכל יומא, ומהווא גהירו עלמא אתקיים, וישראל עראן על ארעא לרוחצנו.

89. והאור, אור עברא הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, דהו גהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא, ואתגזיז. והקדוש ברוך הוא הו גהיר, ואפיק מיניה וזד וזוטא דימינא דקודשא בריך הוא, ואויד לסיירא. ובהווא זימנא פתיב, (איכה ב) השיב אור ימינו.

90. והירון, דכתיב (ישעיהא) צדק ילין בה. והפכבים, מלאכי השרת, שהיו באים בה וידועים אצלה, ובטלו מקימיהו, ואלן איקרון מלאכי שלום. ושבו העבים אור הגשם, דכתיב (שם לג) מלאכי שלום מר יבביון.

91. (קהלת יב) ביום שיזעו שמרי הבית, אלן תלת בתי דינין, דהו אולפי תורה בלשכת הגזית. והתענות אנשי החיל, אלו סנהדרי גדולה וסנהדרי קטנה. ובטלו הטחנות, אלו כהנים ולוים, וכלהו משמרות דהו קיימי בירושלים.

92. וחשכו הראות בארבות, אלן גביאים וצופים, דהו וזמא בנבואה וברוח הקדש. (שם) וסגרו דלתים בשוק, דבגי נשא צוויזין, ולית מאן דיתייב עליהו, דהא כל תרעין ננעלו, מן יומא דאתחבר בי מקדשא, ובטילת עבודת בית אלהא.

93. בשפּל קול הטוֹנָה, אֵלֶּיךָ אֵינוֹן כּוֹתְשֵׁי קִטּוֹרֶת, דִּהְיוּ יְהִי קָלָא בְּכָל יוֹמָא, בְּכַתְשֵׁי דִילִיָּה. דְּבַר אֲזוּרָא קוֹל הַטּוֹנָה, קָלָא דְשִׁכְיָתָא, צְוּנָא בְּכָל יוֹמָא, שׁוּבוּ בְּנִים שׁוֹבְבִים, וְלִית מֵאן דִּישְׁעֻז בֵּהּ.

94. וְיִשְׁחוּ כָּל בְּנוֹת הָעִיר, אֵלֶּיךָ אֵינוֹן דְּסִלְקִין בְּדוּכְנָא בְּכָל יוֹמָא, וּמִנְגְּנֵי נִיגוּנָא דְעִיר. כָּל לְאִסְגָּא מִלְּאִכִּי עֵילָאָה לְעֵילָא, דִּהְיוּ מִתּוֹלְקֵי מִשְׁמְרוֹת לְעֵילָא, לְהַבֵּל אֵינוֹן מִשְׁמְרוֹת לְתַתָּא. שׁוּזוּ, אֵלֶּיךָ דְלִתְתָּא. כְּבִיכּוֹל, אֵלֶּיךָ דְלְעֵילָא שׁוּזוּ. גַּם מִגְבָּה יִירָאוּ. וְאֵלֶּיךָ עַל גַּב דְּמִגְבָּה הָיוּ נִסָּא, הָיוּ דְוֹלִין.

95. שׁוּזוּ אֵינוֹן בְּנוֹת הָעִיר, מִשׁוּם שְׁהָרִי שְׁמוֹנִים אֶלֶף לְוִיִּם הָיוּ יְדִיהֶם מִהֲדָקִים לְאַחֹר. כְּשֶׁהֲגִיעוּ לְנִהְרוֹת בְּבֵל, כְּנֹרֹתֵיהֶם הָיוּ תְלוּיִם עַל הָאֵילָנוֹת שָׁם, הָיוּ מִבְּקָשִׁים מִהֶם לְנֹגֵן, וְאֹמְרִים (תְּהִלִּים קל"ז) אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר ה' עַל אֲדָמַת נֶכֶד? נִשְׁכּוּ בְּשִׁנֵּיהֶם בְּהִנֵּי יְדִיהֶם וְכָרְתוּ אוֹתָם, וְלֹא יִכְלוּ לְנֹגֵן, וְהָרְגוּ אוֹתָם.

96. וְחַתְּחַתִּים בְּדֶרֶךְ, שְׁהָרִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּרִיחִים עַל צִוְּרֵיהֶם, וּמִהֲדָקִים שְׁהָרִי חֲזָק, הָיוּ נוֹפְלִים אֲצִבְעוֹתֵיהֶם בְּדֶרֶךְ, וִירְמִיָּה הָיָה מְלַקֵּטֶם בְּטִלְיָתוֹ, וְנוֹשֵׁק אוֹתָם, וּבֹכֶה עֲלֵיהֶם. וְהָיָה אוֹמֵר לָהֶם: בְּנִי, וְלֹא אִמְרַתִּי לָכֶם (יִרְמִיָּה ג') תֵּנוּ לַה' אֱלֹהֵיכֶם כְּבוֹד בְּטָרָם יַחֲשִׁיד וְגו'! וְעַל זֶה כְּתוּב (שֵׁם ט') עַל הָהָרִים אֲשֶׁר בְּכִי וְנָהִי וְעַל נְאוֹת מְדָבָר קִינָה.

97. וְיִנְאֵץ הַשֶּׁקֶד (קֹהֶלֶת יב') – מִיּוֹם שְׁמִנְצָנָן הָאֵילָן הָזֶה לְבָלוּבִים עַד הַיּוֹם שְׁעוֹשָׂה פְרִי, הֵם עֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם. כִּךְ מִשְׁבְּעָה עֶשֶׂר תִּמְזוּ עַד תִּשְׁעָה בָּאָב – עֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם בִּינִיָּה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (יִרְמִיָּה א') מִקָּל שֶׁקֶד אֲנִי רֹאֶה.

98. וְיִסְתַּבֵּל הַחֲגָב (קֹהֶלֶת יב') – שְׁנֵתָן מִשְׁאָ עַל כְּתָפֵי זֶרַע דָּוִד. וְתִפְרֵי הָאֲבִינָה – שְׁהִתְבַּטְּלָה עֲבוֹדַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ. כִּי הִלֵּךְ הָאָדָם אֶל בֵּית עוֹלָמוֹ – זֶהוּ הַכְּבוֹד שֶׁהִסְתַּלַּק

93. בשפּל קול הטוֹנָה, אֵלֶּיךָ אֵינוֹן כּוֹתְשֵׁי קִטּוֹרֶת, דִּהְיוּ יְהִי קָלָא בְּכָל יוֹמָא, בְּכַתְשֵׁי דִילִיָּה. דְּבַר אֲזוּרָא קוֹל הַטּוֹנָה, קָלָא דְשִׁכְיָתָא, צְוּנָא בְּכָל יוֹמָא, שׁוּבוּ בְּנִים שׁוֹבְבִים, וְלִית מֵאן דִּישְׁעֻז בֵּהּ.

94. וְיִשְׁחוּ כָּל בְּנוֹת הָעִיר, אֵלֶּיךָ אֵינוֹן דְּסִלְקִין בְּדוּכְנָא בְּכָל יוֹמָא, וּמִנְגְּנֵי נִיגוּנָא דְעִיר. כָּל לְאִסְגָּא מִלְּאִכִּי עֵילָאָה לְעֵילָא, דִּהְיוּ מִתּוֹלְקֵי מִשְׁמְרוֹת לְעֵילָא, לְהַבֵּל אֵינוֹן מִשְׁמְרוֹת לְתַתָּא. שׁוּזוּ, אֵלֶּיךָ דְלִתְתָּא. כְּבִיכּוֹל, אֵלֶּיךָ דְלְעֵילָא שׁוּזוּ. גַּם מִגְבָּה יִירָאוּ. וְאֵלֶּיךָ עַל גַּב דְּמִגְבָּה הָיוּ נִסָּא, הָיוּ דְוֹלִין.

95. שׁוּזוּ אֵינוֹן בְּנוֹת הָעִיר, בְּנֵי דְהָא פ' אֶלֶף לְוִיִּם, הָיוּ יְדִיהֶן מִהֲדָקִין לְאַחֲרָא. כִּד מִטּוּ לְנִהְרוֹת בְּבֵל, כְּנֹרִיהֶן הָיוּ תְלוּיִן עַל אֵילָנִין דְּתַמָּן. הָיוּ שְׁאֵלִין לוֹן לְנִיגָא. וְאֹמְרִי, (תְּהִלִּים קל"ז) אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר ה' עַל אֲדָמַת נֶכֶד. נִשְׁכּוּ בְּשִׁנֵּיהֶן בֹּהֲנֵי יְדִיהֶן וְכָרְתוּ לוֹן, וְלֹא יִכְלוּ לְנִיגָא, וְקִטְלוּ לוֹן.

96. וְחַתְּחַתִּים בְּדֶרֶךְ, דְּהָא הָיוּ אֲזִלִּין בְּרִיזְיָין עַל צִוְּרֵיהֶן, וּמִהֲדָקָא דְהָוָה תְּקִיף, הָיוּ נִפְלוּ אֲצִבְעוֹתֵיהֶן בְּאֲרוּזָא. וִירְמִיָּה הָוָה לְקִיט לוֹן בְּטִלְיָתָהּ, וְנִשְׁיֵק לוֹן, וּבְכִי עֲלִיָּהּ. וְהָוָה אָמַר לָהּ, בְּנִי, וְלֹא אִמְרִית לָכּוּ, (יִרְמִיָּה יג') תֵּנוּ לַה' אֱלֹהֵיכֶם כְּבוֹד בְּטָרָם יוֹשְׁעִיךָ וְגו'. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שֵׁם ט') עַל הָהָרִים אֲשֶׁר בְּכִי וְנָהִי וְעַל נְאוֹת מְדָבָר כו'.

97. (קֹהֶלֶת יב') וְיִנְאֵץ הַשֶּׁקֶד, מִן יוֹמָא דְנִצְיָן אֵילָנָא דָּא לְבָלְבִין, עַד יוֹמָא דְעֵבִיד אִיבָהּ, וְזֶד וְעֲשָׂרִים יוֹמָא נִינְהוּ. כִּךְ מִי"ז בְּתַמָּן עַד ט' בָּאָב, כ"א יוֹם בִּינִיָּה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יִרְמִיָּה א') מִקָּל שֶׁקֶד אֲנִי רֹאֶה.

98. וְיִסְתַּבֵּל הַחֲגָב, דְּאִתְיָהֵב מִטּוֹלָא עַל כְּתָפֵי דְזֶרַעַא דְדָוִד. וְתִפְרֵי הָאֲבִינָה, דְּאִתְבַּטְּלָה עֲבִידַת בֵּית אֱלֹהֵא. כִּי הוֹלֵךְ הָאָדָם לְבֵית עוֹלָמוֹ, דָּא הוּא כְּבוֹד, דְּאִסְתַּלַּק לְעֵילָא. וּבְנֵי נִשְׂא צְוּנִין, וְלִית מֵאן דִּישְׁעֻז בֵּהּ.

למעלה, ובני אדם צווחים, ואין מי שמשגיח בהם.

99. עד אשר לא ירתק חבל הכסף (שם) – המקום שהכחן היה מקטיר קטרת על המזבח הפנימי. ותרץ גלת הזהב – זהו בית קדש הקדשים, ששם הכרובים של הזהב. ותשבר בד על המבוע – זו מלכות בית דוד שנשברה.

100. וישב העפר על הארץ כשהיה – יחרב בית המקדש, ויהיה כעפר. והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה – זו השכינה, והסתלקות של רוח הנבואה מן העולם.

101. רבי יודאי פתח, (שם יב) ביום שיזעו שמרי הבית – אלו תנאים ואמוראים, שהיו שומרים העם של ארץ ישראל, והזדעזעו ממקומם.

102. והתענותו אנשי החיל, כמו שנאמר (בראשית מז) ויש בם אנשי חיל. החטא של בני יעקב, שהיו אנשי חיל וסובלים עוות הדין, כמו שנאמר (איוב ח) האל יענות משפט. קבלו עוות הדין אותם אנשי חיל. שכתב דרכי הנחש – אחר שהורג את האדם, חוזר ונושף אותו נשיכה בלי רחמים. זהו עוות הדין.

103. שלחו להם בני הארץ הקדושה: נאה שאתם יש לכם לבבות כמי שבוכה מרחוק, שהרי אבל ובכיה ומספד בנהי ומרירות לא מגיע לכם, שהרי רחצתם רגליכם, ולא רציתם לטנף אותם כמו מקדש, כמו שנאמר (שיר ה) רחצתי את רגלי איכבה אטנפם.

104. אבל אנו ששוכנים בין גדרי הנחש, ואורב לנו בכל יום, הורג ונושף, ואנו רואים בעינים עוות הדין שנעשה בינינו, באותם אנשי חיל, שבימיחם שותק, ולא רוצה דין, שפחד מהם פחד גדול, ולא יכול לעמד לפניהם. וכיון שעברו לאותו

99. (קהלת יב) עד אשר לא ירתק וזבל הכסף, אתר דכהנא מקטיר קטורת על מדבנא דלגא. ותרץ גלת הזהב, דא הוא בית קדש הקדשים, דתמן כרובים דדהב. ותשבר בד על המבוע, דא מלכות בית דוד דאיתבר.

100. וישב העפר על הארץ כשהיה, יתורב בי מקדשא, ויהא כעפרא. והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, דא שכינתא, ואסתלקותא דרוח נבואה מן עולמא.

101. רבי יודאי פתח, (שם) ביום שיזעו שמרי הבית, אלון תנאים ואמוראים, דהוו נטרי עמא דארעא דישראל, ואזדעזעון מדוכתייהו.

102. והתענותו אנשי הויל, כדבר אזור, (בראשית מז) ויש בם אנשי ויל. וזבא דבני יעקב, דהוו אנשי ויל, וסבלי עוות דינא, כדבר אזור, (איוב ח) האל יענות משפט. קבילו עוות דינא. אינון אנשי ויל. דכך אורווי דנושף, לבתר דקטיל לבר נש, אהדר ונשיר ליה נשיכו בלא רחמין, ("חילופי גרסאות") דא איהו עוות דינא.

103. שלחו להו בני ארעא קדישא, יאות דאתון אית לכון למבכי, כמאן דבכי מרחיק. דהא אבלא ובכיה ומספדא בנהי ומרירו לא מטא לכו. דהא רוחצתין רגליכון, ולא בעיתו לטנפא לון כמלקדמין. כדבר אזור, (שה"ש ה) רוחצתי את רגלי איכבה אטנפם.

104. אבל אנן דשכנין בין גדרי נושף, וכמין לון בכל יומא, קטיל, ונשיר, ואנן וחמין בעינין עוות הדין דאתעביד בינא, באינון אנשי ויל, די ביומיהון עותיק, ולא בעא דינא. דדויל מינייהו דוילכו סג, ולא יכיל לקיימא קמיהו. וכיון דעברו לההוא עולמא בתיובתא, קיימא נושף קמי קודשא בריך הוא, ותבע דינא.

העולם (הבא) בתשובה, עומד הנחש לפני הקדוש ברוך הוא ותובע דין.

105. ודיק הכתוב, שכתוב (שמות כא) וגב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת. אמר הקדוש ברוך הוא לנחש: יוסף לא היה איש. ונמצא בידו וגו', הרי בידיהם לא נמצא. חזר ואמר, (דברים כד) כי ימצא איש גב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר בו ומכרו ומת הגב ההוא.

106. שמונה מאות שנים היה עומד אותו הנחש ומבקש דין. ואנו שנינו, מי שנתחייב בשני דינים – נדון בחמורה. אוי למי שקבל ענש על חטאו, שהרי המיתה מכפרת על החטאים, וחוזר לקבל ענש אחר. אוי שהתעונו אנשי החיל, וסמאל ונחש עמדו לתבע הדין. על זה נאח לנו לבכות ולספד, שהקריה הקדושה נשארה בדרך מכל הטובות שהיו בה. באותה השעה ירד סמאל ובלבל את העולם, והכניס הרוח הזו במעי של אותו הרשע מלך רומי, ותבע דין מגבורי העולם. וי לזה! וי לעולם! עוות הדין לא נמצא מיום שנברא העולם כזה.

107. איכה בגין העמדים של העולם, עמדים תומכים, שהעולם עומד עליהם, ואני (ואת) מתעטר בהם בכל יום? איך התעונו על ידי הנחש? איך התעונו רוחות קדושות להתלבש בלבושים נכריים אחרים לדון אותם בקלון רב? וי לזה! וי לעוות הזה!

108. מי ראה בתוך גן העדן, בשעה שנמסר הדין למעלה. עשר מרגליות יפות, האור של כל הגן, בין כל אותם האילנות, מתפשטים וכלם יוצאים החוצה. וכל אותם האילנות של גן עדן צוחים ואומרים: וי שהתעונו אנשי החיל! ושומרי השער של גן העדן מזדעזעים, אותם הכרובים, עולים ויורדים, ולא נותנים מקום להוציא את האורות הללו.

109. בשהתפשטו מתוך האור של לבושיהם. ועליונים ותחתונים צוחים כנגדם, ואותם שומרי החומות למעלה מזדעזעים,

105. ודייק קרא הכתיב, (שמות כא) וגב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת. אמר קדוש ברוך הוא לנחש, יוסף לא היה איש. ונמצא בידו וגו', הא בידיהן לא אשתכחו. אהדר וקאמר, (דברים כד) כי ימצא איש גב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר בו ומכרו ומת הגב ההוא.

106. תבני מאה ענין הוה קיימא ההוא נחש ותבע דינא. ואנן תנינן, מאן דאתווייב בתרי דינין, אתדון בומירא. ווי מאן דקביל עונשא על וזבוי, דהא מיתה מכפרה על וזבוי, ואהדר לקבל עונשא אוורא, ווי די התעונו אנשי הויל, וסמאל ונחש קיימו לתבע דינא. על דא יאות לן למבכי ולמספד, דקרתא קדישא אשתארת בדרך מכל טבין דהו ביה. בהיא שעתא נזות סמאל ובלבל עלמא, ואעיל רווחא דא במעווי דההוא רשע מלכא דרומי, ותבע דינא מותקיפי עלמא. ווי לדא, ווי לעלמא, עוות דינא לא אשתכחו מן יומא דאתברי עלמא, כדא.

107. איכה בגין עמודים דעלמא, קייבין סמכין, דעלמא קיימא עליהון, ואנא מתעטרא עליהון בכל יומא. היך התעונו על ידי הנחש, היך התעונו רווחין קדישין, לאתלבשא בלבושין נכראין אוורין, למידן לון בקלנא סגי, ווי לדא, ווי לעוותא דא.

108. מאן וזמא זו גנתא דעדן, בשעתא דאתמסר דינא לעילא. עשר מרגלאן שפיראן, נהירו דכל גנתא, בין כל אינן אילנין. מתפשטין ונפקין כלהו לבר. וכל אינן אילנין דגנתא דעדן, צוויין ואמריין, ווי דהתעונו אנשי הויל. ונטורי תרעא דגנתא דעדן מזדעזען, אינן כרובים, סלקין ונזותין, ולא יהבי דוכתא לאפקא אלן נהורין.

109. כד אתפשטו מגו נהורין דלבושיהון. ועילאין ונתאין צוויין לקדמותהון, ואינן נטורי וזמות לעילא

וכל צבאות רום השמים בוכים ומיללים מי ראה את אמנו גועה ומיללת? יורדת לברובים, שומרי השערים שבגן, והם מודעזעים. עולה אמנו, וברוב אחד עמה.

110. ואז להט החרב המתהפכת, שנונה הרבה, מפה לתוך השערים, ויצאו אותם עשרה האורות. העליונים והתחתונים צווחים: וי לעולם וי לדור!

111. לנו יאה לספד פתנים, כשירדה האם, ולא מצאה אותם שם בגן. וכל אותם האורות והבשמים גועים ומיללים. אז היא גועה ומיללת. אותם הברובים שומרי השערים בוכים ומיללים, פותחים בבכייה. אנו על אחת כמה וכמה נאה לנו לבכות על הכל, ועל העויות הזה.

112. עוד פתח, (בראשית) ויצאו אל יוסף לאמר וגו', (שם) אָנָּה שָׂא נָא פֶּשַׁע אַחִיד וְחַטָּאתֶם וְגו', ויבך יוסף בדברם אליו. החטא – לו הם עשו, והוא מכפר על הכל, ומכפר על חטאם. כיון שהוא מוחל, למי יש לתבע על חטאם? זהו והתעונו אנשי החיל. עויות הדין רב היה לאותם אנשי החיל. וי לנו, מי ינחם אותנו?

113. למה היה עויות הדין הזה? משום שהרי אמנו גרשה וברחה, והלכה לה, ומשום זה עויות הדין נמצא, שנמצא לבדו אותו שהסטין עלינו, ולא היה מי שימחה בידו ויטען עלינו טענה. על זה נמסרו בידיה כל תקוני אמנו.

114. שאלו נמצאה שם אמנו, לפני משורת הדין היתה מכניסה אותנו. על זה היא בוכה, ועל זה היא מיללת, על בגייה שגלה, ושנהרגו, ושהשמדו בחנם.

115. ובדיניהם לא נמצאה, ועשה בהם אותו הנחש את רצונו. ועל זה כתוב ובפשעכם שלחה אמכם, שלא תהיה מזמנת בדיניהם. איכה ישבה בדד באותה השעה שהיא היתה

מודעזעין, וכל וזיילי רום שבייא בכאן ומייללן. מאן וזמא לאימנא געת ומיילללא. נזתת לגבי כרובים, נטורי תרעין דבגנתא, ואינון מודעזעין. סלקת אימנא, וזוד כרוב בהרה.

110. וכדין להט החרב המתהפכת, שנונא סגי, בטיע לגו תרעין, ונפקו אינון עשר נהורין. עילאין ותתאין צווחין, ווי לעלמא, ווי לדרא.

111. אַנן יאות לן למספד פתנים, כד נזתת אימא, ולא אשתכוח לון תמן בגנתא, וכל אינון נהורין ובוסמין, געאן ומייללן, כדין געת ומיילללא. אינון כרובים נטורי תרעין בכאן ומייללן, פתוין בבכיה, אַנן על אונת כמה וכמה יאות לן למבכי על כולא, ועל עוונתא דא.

112. תו פתח, (בראשית נ) ויצאו אל יוסף לאמר וגו' (שם) אָנָּה שָׂא נָא פֶּשַׁע אַחִיד וְחַטָּאתֶם וְגו' ויבך יוסף בדברם אליו. וזכא ליה עבדו, והוא מכפר כולא, ומכפר על וזבוייהו. כיון דאיהו מויל, מאן אית ליה לתבעא על וזבוייהו. הווי והתעונו אנשי הויל. עויות הדין סגי, הוה לאינון אנשי הויל, ווי לן, מאן ינחם לן.

113. אמאי הוה עויות דינא דא. בגין דהא אימנא אתתרכת וערקת, ואולת לה, ובגין דא עויות דינא אשתכוח, דאשתכוחא בלוזודהא ההוא דאשטנא עלנא, ולא הוה מאן דימווי בידיה, ויטעין עלנא טענתא. על דא אתמסרו בידיהא כל תיקוני דאימנא.

114. דאלו אימנא אשתכוחת תמן. לגו משורת הדין אעלת לון. על דא היא בכאת, על דא היא מייללא, על בנהא דאתגלו, ודאתקטלו, ודאשתציאו על מגן.

115. ובהינייהו לא אשתכוחת, ועביר ההוא נזע רעותיה בהו. ועל דא כתיב, (ישעיה נ) ובפשעיהם שולזה אמכם. שולזה אמכם, דלא תהא זמינת

לוקחת טענת בניה, ובשבילה היה נקרא
הדין.

בדיניכון. איכה ישבה בדרך בהוא שעתא, דאיהו
הות נסבה טענת בנהא, ובגניה אתקראע דינא.

116. ובשאותם עשר
המרגליות (השבטים) יצאו מגן העדן
להתלבש בלבושים אחרים, כל הלבושים
נמסרו ביד הנחש, פרט לאחד, שהוא ראובן,
שכתוב (בראשית לז) וישב ראובן אל הבור.

116. וכד אינון עשר מרגלן נפקו מגן עדן, לאתלבשא
בלבושין אחרין, כלהו לבושין אתמסרו בידי דנחש,
בר וזר, דאיהו ראובן. דכתיב וישב ראובן אל הבור.

117. ועל שנתן העצה לזרקו לבאר, הוא
נתפס בבאר, ונצל. וזהו רבי אליעזר הגדול,
בשפתשוהו למינות, ונתנהו בבור, ונצלה
נשמתו של ראובן.

117. ועל דיהב עיטא למרביי לבירא, איתפס איהו
בבירא, ואשתויב. ודא איהו רבי אליעזר הגדול, כד
תפשוהו למינות, ויהבוהו בבירא, ואשתויבת נשמותיה
דראובן.

ברוך יי' לעולם אמן ואמן 'מלוך יי' לעולם אמן ואמן.

